001151

001152

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

दप कामनो यस्य योगमयति वायुमेव नियुत्वंऽ स्वेन भागधेयेनोपधा

स एवास्मिन्प्राणापानौ दधात्युत यदीतासुर्भवति जीवत्येव प्रजापतिर्वा इदमेक

आसीत्सोऽकामयत प्रजाः पशून्त्सृजेयेति स आत्मनो वपामुदखिदत्तामग्नौ प्रागृह्णा

त्ततोऽजस्तूपरः समभवत्तं स्वायै देवतायाऽऽलभत ततो वै स प्रजाः पशूनसृजत य

मः ॥४॥ पशुकामः स्यात्स एतं प्राजापत्यमजं तूपरमालभेत प्रजापतिमेव स्वेन भागधे

येनोपधावति स एवास्मै प्रजां पशून्प्रजनयति यच्छ्मश्रुणस्तत्पुरुषाणां रूपं यत्तूपर

स्तदश्वानां यदन्यतोदन्तद्गवां यदव्या इव शफास्तदवीनां यदजस्तदजानां

एतावन्तो वै ग्राम्याः पशवस्तान्रूपेणैवावरुन्धे सोमापौष्णं त्रैतमालभेत पशुकामो द्वौ वा

यस्त्रैनोनानैव द्वाव जि जायेतेऽन्नौ पुष्टि ... ता वः सोमापूषणा ...

... त्या वतितावेवास्मै पशून्प्रजनयतः सामापौ ...

[illegible] आदित्य [illegible] बरा [illegible]
[illegible] नवं रूपे॥द्वो॥अग्रेदा हा पुजवे स्वयं [illegible] जाता आम यं ते वायु [illegible] तिपुत्यै [illegible]
[illegible] पद्रजा कामुस्त्वां न्यु पुरुख यदि जाय॥१॥ प्रजापतिः प्रजा असृजत ता अस्मात् सृष्टाः [illegible]
[illegible] यीरायं ता वरुण मगच्छं ता अन्वैत् ताः पुनरयाचत ता अस्मै न पुनरददात् सो ऽब्रवीत्
[illegible] धीथ मे पुनर्देहीति तासां वरमालभत स एतमेककपालमिति पादन्नवचो [illegible]
[illegible] गृहीत स्यात् स एतं वारुणमेककपालमिति पादु मालभेत वरुणी॥१॥ [illegible]
[illegible] वति स एतं वरुण पुत्रा [illegible] यतिकृत्स एककपालमिति पाद्रव [illegible]
[illegible] देवता [illegible] सुरा [illegible] तमसा [illegible] सेदेवाः [illegible]
[illegible] यत्प्रथमं तमो [illegible] सापक्लुप्तीयत्तु [illegible]
[illegible] पाकं [illegible]॥२॥ [illegible] देवा [illegible]

सं०भं०मा०ग्रं० ६४८१

[illegible] स्मा इममालभ्य [illegible] व्यामृतु [illegible]
[illegible] कामायालभेत ततो वा [illegible] कामं [illegible]
[illegible] प्रजापतिः प्रजा असृजत ता [illegible] सृष्टाः [illegible] कामाय॥३॥ आ [illegible]
[illegible] ने व कामुं स्तन [illegible] नोपधावति न एवैनं [illegible] पशुभिः प्रजुजा [illegible]
[illegible] सावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायश्चित्तिमैच्छन् तस्मा एतां मल्हा आल [illegible]
[illegible] हुत्त [illegible] मेद्रो [illegible] बार्हस्पत्यां [illegible] मदधुयो [illegible]
[illegible] तस्मा एतां मल्हा आलभेत॥४॥ आग्नेयी [illegible] मेद्रो॥
[illegible] नोपधावति ताएवास्मै [illegible]
[illegible] मालभेत [illegible] मध्यंदिने स [illegible]
[illegible] बार्हस्पत्या [illegible] आदित्य स्य तेजो [illegible]
[illegible] संवत्सरं [illegible] यालभेत [illegible]
[illegible] दिने [illegible]
[illegible]

(२)

[illegible] वै ब्रह्मवर्चसस्य प्रदाता स एवास्मै ब्रह्मवर्चसं प्रयच्छति ब्रह्मवर्चसी
भवति [illegible] भवती [illegible] यमेवास्मिन् दधाति सारस्वतीं मेषीमाल-
भेत य ईश्वरो वाचो वदितोः सन्वाचं न वदेद्वाग्वै सरस्वती सरस्वतीमेव स्वेन भागधे-
येनोप धावति सैवास्मिन् वाचं दधाति ॥६॥ वाचं दधाति प्रवदिता वाचो भवत्यपन्नदती भवति तस्मा-
न्मनुष्याः सर्वां वाचं वदन्त्याग्नेयं कृष्णग्रीवमालभेत सौम्यं बभ्रुं ज्योगामयावि-
नाग्निं वा एतस्य शरीरं गच्छति सोमं रसो यस्य ज्योगामयत्यग्नेरेवास्य शरीरं नि[illegible]
सोमाद्रसमुत यदीतासुर्भवति जीवत्येव सौम्यं बभ्रुमालभेताग्नेयं कृष्णग्रीवं प्र-
जाकामः सोमः ॥७॥ वै रेतोधा अग्निः प्रजानां प्रजनयिता सोम एवास्मै रेतो दधा- २
त्यग्निः प्रजां प्रजनयति विन्दते प्रजामाग्नेयं कृष्णग्रीवमालभेत सौम्यं बभ्रुं यो ब्राह्मणो वि-
५ द्यामनूच्य न विरोचेत यदाग्नेयो भवति तेज एवास्मिन् तेन दधाति यत्सौम्यो ब्रह्मव-
र्चसं तेन कृष्णग्रीव आग्नेयो भवति तम एवास्मादप हन्ति श्वेतो भवति ॥८॥ [illegible]

ग

न्दधाति बभ्रुः सौम्यो भवति ब्रह्मवर्चसमेवास्मिन् त्विषिं दधात्याग्नेयं कृष्णग्रीवमाल-
भेत सौम्यं बभ्रुमाग्नेयं कृष्णग्रीवं पुरोधायां स्पर्धमान आग्नेयो वै ब्राह्मणः सौम्यो रा-
जन्योऽभितः सौम्यमाग्नेयौ भवतस्तेज एव ब्रह्मणोभयतो राष्ट्रं परिगृह्णात्येकधा
समर्धयति पुर एनं दधते ॥९॥ [illegible] वशामादित्ये [illegible] माय-
ला आलभेत तेज एवास्मिन् [illegible] तेजस्वी भवति [illegible] ॥१०॥ [illegible] आदित्या देवा-
सुरा एषु लोकेष्वस्पर्धन्त स एतं विष्णुर्वामनमपश्यत्तं स्वायै देवताया आलभत त-
तो वै स इमांल्लोकानभ्यजयद्वैष्णवं वामनमालभेत स्पर्धमानो विष्णुरेव भूत्वे-
मांल्लोकानभिजयति विषम आलभेत विषमा इव हीमे लोकाः समृद्ध्या इन्द्राय मन्युमते मन-
स्विने ललामं प्राशृङ्गमालभेत संग्रामे ॥११॥ संयत्त इन्द्रियेण वै मन्युना मनसा संग्रा-
मं जयतीन्द्रमेव मन्युमन्तं मनस्विनं स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्निन्द्रियं
मन्युं मनो दधाति जयति तं संग्राममिन्द्राय मरुत्वते पृश्निसक्थमालभेत ग्रामका-
[illegible] जयति तं संग्राम [illegible]

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

ऽइंद्रेवमुस्त्वंतु० स्वेन भागधेयेनोपधावति स एव ... [illegible]
वति यद्दृष्ण जरते न॥२॥ ऐंद्रो यस्य ... स्तेन मारुतः समृध्यै पश्चात् ... स ... [illegible]
पार र च वसायिनीमेवास्मै विन्त्रीकरोति सौम्यं बभ्रुमालभेतान्नकामः सौम्यं वा
न्नं० सोममेव स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मा अन्नं प्रयच्छत्यन्नाद एव भ
ति बभ्रुर्भवत्येतद्धा अन्नस्य रूपं० समृध्यै सौम्यं बभ्रुमालभेत यमलं॥३॥ राज्या
पंतं० राज्यं नोपनमेत् सौम्यं वै राज्यं० सोममेव स्वेन भागधेयेनोपधावति स ए
वास्मै राज्यं प्रयच्छत्युपैनं० राज्यं नमति बभ्रुर्भवत्येतद्वै सोमस्य रूपं० समृध्यै
इंद्राय वज्रिणे ललामं प्राशृंगमालभेत यः श्रीः प्रतिष्ठाकामः पाप्मानमेव वज्र
ती र्वीः प्रतिष्ठां गच्छतींद्राय ... मिमाति ... ललामं प्राशृंगमा॥४॥ ललनतः पाप्म ...
हीत स्यात् पाप्मा वा अभिमाति रिंद्रमेवाभिमाति हनं० स्वेन भागधेयेनोपधाव
ति स एवास्मात् पाप्मानमभिमातिं ... इंद्राय वज्रिणे ललामं प्राशृंगमालभे

...मालभेत० राज्याया संतं० राज्यं नोपनमेदिंद्रमेव वज्रिणं० स्वेन भागधेयेनोपधाव ति
स एवास्मै वज्रं प्रयच्छति स एनं वज्रो भूत्या इंधे उपैनं० राज्यं नमति ललामः ...
भवत्येतद्वै वज्रस्य रूपं० समृध्यै॥५॥ ... मतोल ... मिमाति ... ललामं प्राशृंगमा
... यदस्माच॥६॥ असावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायश्चित्तिमैच्छन्तस्मा
एतां दशर्षभामालभंत तयैवास्मिन् रुचमदधुर्यो ब्रह्मवर्चसकामः स्यात् त
स्मा एतां दशर्षभामालभेतामुमेवादित्यं० स्वेन भागधेयेनोपधावति स
एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं दधाति ब्रह्मवर्चस्येव भवति वसंता प्रातस्त्रीन् ललामा
लभेत ग्रीष्मे मध्यंदिने॥७॥ त्रीन् शितिपृष्ठान् शरद्यपराह्णे त्रीन् शितिवारांस्त्रीणि या आदित्य
तेजांसि वसंता प्रातर्ग्रीष्मे मध्यंदिने शरद्यपराह्णे यावंत्येव तेजांसि तान्या ...
... आलभेत ... मेवास्मिन् तेजो दधाति ... [illegible]

[illegible] तेषु [illegible] वसे स्वयजन्वा [illegible]
लवर्णसस्य प्रदाता [illegible] व्हा [illegible] लवद्रोमं [illegible] सवो देवता देवतास्वेव प्रतितिष्ठ ति य [illegible]
परस्मात्प्राजापत्यं कदु ॥२॥ आलभेत प्रजापतेः सर्वा देवता देवनाः सौम्यां चेदवनयापुरुषः [illegible]
[illegible] याद्दुश्य मीन [illegible] विष्या मी ति सोमा [illegible] श्यामम् आलभेत सौम्याचेद [illegible] शर्माभवति दया [illegible] चैयमश्या [illegible]
परावे स्वयैवास्मै देवतया पशु [illegible] स्व चं करोति नदु [illegible] मस्य ॥३॥ यमत्ये तेद्वा अम्य [illegible]
[illegible] तस्य यमो वा [illegible] नामि [illegible] चीयम यु [illegible] तन [illegible] मस्य [illegible] प्रजापतिरात्मन [illegible] वन्नो निर [illegible]
[illegible] [illegible] इति तप्रजापतिस्सुपाधाव [illegible] तो प्रजापतिरात्मन [illegible] यां [illegible] सि [illegible] विस्सु ना [illegible]
[illegible] वै [illegible] वरुणी वशामालभेत [illegible] तेवरुणेन [illegible] स्यान्मस्य [illegible] मा नोवे [illegible] वरुणी ॥४॥
[illegible] वा [illegible] यमं [illegible] यो [illegible] हृव्य वा [illegible] वि [illegible] विस्सु ना [illegible] न [illegible]
[illegible] आलभेत [illegible] वरुणेन [illegible] गाह [illegible] ते [illegible] न [illegible] ॥५॥ [illegible]
[illegible] व स्यात्म [illegible] स्य [illegible] [illegible] ॥६॥ अ [illegible]
[illegible] नास्ये [illegible] स्य [illegible] तो गा [illegible]

[illegible] आग्नेयं कृष्णग्रीवमालभेत [illegible]
सोम [illegible] यां [illegible] मालभेत मुच्यते [illegible] इति स आग्नेयं [illegible] गानं [illegible] देवेनादि [illegible]
स्या [illegible] स्वेन [illegible] भागधेयेनोप [illegible] नः [illegible] स्य [illegible] गा [illegible] मानि [illegible] स्वेन [illegible]
[illegible] आग्नेयं कृष्णग्रीवमालभेत [illegible] वैद्यावा [illegible]
[illegible] ॥६॥ [illegible] द्यावापृथिवी एव स्वेन भाग [illegible]
[illegible] हिवाए [illegible] प्रतितिष्ठति [illegible] पर्यारिणी भवति पर्यारी [illegible] राष्ट्र [illegible]
[illegible] यावन्ति [illegible] प्रतितिष्ठाग [illegible] प्रत्येव तिष्ठति पर्यारिणी [illegible] वित्र [illegible]
[illegible] वायव्यां ॥७॥ वत्सम् आलभेत वायुर्वा [illegible] वत्स इमं [illegible] लोका [illegible] प्रदाप [illegible]
[illegible] वायुमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मा इमां [illegible] मानो [illegible] वरु [illegible]
[illegible] लोका [illegible] प्रतिष्ठते ॥८॥ [illegible] दिने [illegible] यमस्य [illegible] मानो [illegible] ॥ इन्द्रो वलस्य बिलमपौर्णोत् स य उत्तमः
[illegible] स्वेन भागधेयेनोपस [illegible] वा [illegible] चत्वारि [illegible] ॥ [illegible] पशवो [illegible] दाय [illegible] नतो भवद्यः पशु
कामः पशुरासीत्तं पृष्ठं प्रति संगृह्योदखिदत् [illegible] पशवो [illegible] भागधेयेनोप धावति [illegible] स एवास्मै पशुन्
काम [illegible] मालभेत [illegible] इमे [illegible] भागधेयेनोप [illegible] लक्ष्मी [illegible] तालं [illegible]
[illegible] पशु [illegible] भवत्य [illegible] ॥९॥ [illegible]

नमो [illegible]

अनवै [illegible] सहस्रं पशून् [illegible] समश्यति [illegible]

वाम नः [illegible] सहस्रं पशून् [illegible]

रात्रा [illegible] सहस्र [illegible] ॥ २ ॥ [illegible] रात्राणि पशवे [illegible] गमय

त्वाप [illegible] देहन मालभेत प्रजाकामः [illegible] परिबाधन्ते [illegible]

विदत [illegible] तिष्ठन्ति [illegible] स्वेन भागधेयेनोपधावति

[illegible] विंदते ॥ ३ ॥ प्रजामा [illegible] आप [illegible]

[illegible] ॥ ४ ॥ [illegible]

[illegible] खलु [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ ५ ॥ [illegible]

[illegible] पीशं [illegible]

वषट्कारे वै गायत्रियै शिरोऽच्छिनत्तस्यै रसः परापतत्तं बृहस्पतिरुपागृह्णात्सा शितिपृ

ष्ठा वशाऽभवद्यो द्वितीयः परापतत्तं मित्रावरुणावुपागृह्णीतां सा द्विरूपा वशाऽभवद्यस्तृ

तीयः परापतत्तं विश्वेदेवा उपागृह्णन्सा बहुरूपा वशाऽभवद्यश्चतुर्थः परापतत्स पृथिवीं

प्राविशत्तं बृहस्पतिरभ्यगृह्णा ॥ ५ ॥ अस्त्वेवायं भोगायेति स उक्षवशः समभवद्यल्लोहि

तं परापतत्तद्रुद्र उपागृह्णात्सा रौद्री रोहिणी वशाऽभवद्बार्हस्पत्यां शितिपृष्ठामालभेत

ब्रह्मवर्चसकामो बृहस्पतिमेव स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मिन्ब्रह्मवर्चसं दधा

ति ब्रह्मवर्चस्येव भवति छन्दसां वा एष रसो यद्वशा रस इव खलु ॥ ६ ॥ वै ब्रह्मवर्चसं

छन्दसामेव रसेन रसं ब्रह्मवर्चसमवरुन्धे मैत्रावरुणीं द्विरूपामालभेत वृष्टिकामो मैत्रं वा अहर्वा

रुणी रात्रिरहोरात्राभ्यां खलु वै पर्जन्यो वर्षति मित्रावरुणावेव स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेवा

स्मा अहोरात्राभ्यां पर्जन्यं वर्षयतश्छन्दसां वा एष रसो यद्वशा रस इव खलु वै वृष्टिश्छन्दसामेव र

सेन रसं वृष्टिमवरुन्धे मैत्रावरुणीं द्विरूपामालभेत प्रजाकामो मैत्रं वा अहर्वारुणी रा

त्रिरहोरात्राभ्यां खलु वै प्रजाः प्रजायन्ते मित्रावरुणावेव स्वेन भागधेयेनोपधावति ता

वहोरात्राभ्यां खलु [illegible]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वास्मा अहोरात्राभ्यां प्रजाः प्रजनयतः केदसौ वा एष वर्षायद्दृष्टाद्इव खलु वै प्रजाः केदस्या
मेवर सेन रसं प्रजा भव ॥४॥ ऐन्द्रं चरुं देवी बहुरूपामालभेतान्नकामो वैश्वदेवं वा अन्नं वि
श्वानेव देवान्स्वेन भागधेयेनोपधावति त एवास्मा अन्नं प्रयच्छंत्यन्नाद एव भवति केदसौ
वा एष वर स्यो यद्दृष्टाद्इव खलु वा अन्नं केदसामेवर सेन रसमन्नमवरुंधे वैश्वदेवीं बहु
रूपामालभेत ग्रामकामो वैश्वदेवा वै ॥५॥ सजाता विश्वानेव देवान्स्वेन भागधेयेनोपधावति
त एवास्मै सजातान्प्रयच्छंति ग्राम्येव भवति केदसौ वा एष वर्षाद्योयद्दृष्टाद्इव खलु वै सजा
ताः केदसामेवर सेन रसं सजातानवरुंधे बार्हस्पत्यमुक्षाणमालभेत ब्रह्मवर्चसकामो बृ
हस्पतिमेव स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मिन्ब्रह्मवर्चसं ॥६॥ दधाति ब्रह्मवर्चस्ये
व भवति वशो वा एष चरति यदुक्षा वशाइव खलु वै ब्रह्मवर्चसं वशेनैव वशं ब्रह्मवर्चसमवरुंधे
ऐन्द्रमुक्षाणमालभेतान्नरुद्रमेव स्वेन भागधेयेनोपधावति तस्मा एवं नमावरुणा
रौहिणीमालभेत ... रोहिणी भवति रोहिण्या पादेवत या समृध्यै स्पृत्यायुपालभेत ...
... मिति ... क्षेत्रकाम ... ॥७॥ ...
... मेवास्मै प्रहरति ...

... भवति ... ऐन्द्रं चरुं सप्तम्यै मैत्रं श्वेतमालभेत वारुणं कृष्णं ... ग्रामकामो मित्रमेव ...
शास्या स्थूला भवति ... ... वारुणः सादिवैनं वरुणपाशान्मुंचति यदी ...
भवति मित्रेणैवास्मै वरुणं शमयति यद्वारुणः ... तस्यान्नसमराधन्नावश्विनावश्विनामावयो
यद्वेव देवा वै पुष्टिं नाविंदन् ॥३॥ तां मिथुनेऽपश्यन् तस्यान्न समराधन्नावश्विना ... यमीं य ...
... तस्यां वदन्न मिति साश्विनोरेवाभवत् पुष्टिकामस्यात्स एतामाश्विनीं यमीं ...
... ताश्विनावेव स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेवास्मिन्पुष्टिं धत्तः पुष्यति प्रजया पशुभिः
... आश्विनं धूम्रललाममालभेत यो दुर्ब्रा
अन्नादोन्नादएव भवति ... ॥ ...
ह्मणः सोमं पिपासेदश्विनौ वै देवानामसोमपावास्तां तौ पश्चा सोमपीथं प्राप्नुतामश्विना
... सोमं पिपासत्यश्विनावेव स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेवा
स्मै सोमपीथं प्रयच्छतः ... सोमपीथो नमति यद्धूम्रो भवति धूम्रिमाणमेवास्मादपह
त्य ... ॥ ... भवति मुखत एवास्मिन् ... दधाति ... ललामः ...
... समभि ... सयुरस्ता ...
पशुनी ...

...वायु ... विमुच्य ... ।।२।। एतमेव ... परा वा एतस्य ... वायव्यं ...

वायुमेव स्वेन भागधेयेनोपधावति सो ... मानवं ... विन्दति सोर्य ... कुरु पाप्मा ... भूम

तमः पाप्मनेश्च विशाति ... ... नमः पाप्मानमपहन्ति ... वायव्यं ...

वादित्स्व स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मात् तमः पाप्मानमपहन्ति ... ।।३।। ... वृष्ट्या ... ।। ... इदं वो विश्वतः ...

स्य पतमः पाप्मान ... हन्ति ।।३।। ललामः स एव ... रोचना ... ।। ... विश्वतः ...

... सुहवं हवामहे ... मुच सुकृते ... मरुतो यद्ध वो दिवो ... विः शर्म ... सुहवं हवामहे ... मुच सुकृते देवी ...

१० ... रा मरुतो यद्ध वो दिवो याविः शर्म । ... द्यावापृथिवी मरुतः स्वस्तये । मम तु नः परिज्मा ... हीम

अग्निं मित्रं वरुणं सातये ... द्यावापृथिवी मरुतः स्वस्तये । ... पर्वता यव ... नो विश्वे ... स्यन्तु ...

म तुजातो अपां वृषण्वान् ।। ... पर्वता ... आ नो ... यस ... संमिमिक्षिरे ...

नो नाम रुद्र ... गणां । आ यत्र ... मरुतो ... । ... विदे प्रियस्य मारुतस्य धा ...

... सुखादयः । ते वा ... इष्मिणो ... वो विदे प्रियस्य मारुतस्य ...

भिः स ... सुखादयः ... रुद्रे ... मरुद्भिः ... सो

अग्निः प्रथमो वसुभिर्नो अव्यात् सोमो रुद्रेभिरभिरक्षतु त्मना । इन्द्रो मरुद्भिर् ... आदित्यै

यो आदित्यैर्नो वरुणः सं शिशातु । [illegible] । सं नो देवो वसुभिरग्निः सं ... सोमस्तनूभी रुद्रियाभिः

... आदित्यैर्नो वरुणो अजिन्वत् ... । यथादित्या वसुभिः ... वर्ष

सं मिन्द्रो मरुद्भिर्यज्ञियैः समादित्यैर्नो वरुणो अजिन्वत् ...

... रुद्राः समजानतान्भि ... वा तृणामन्त ... यमानादि ... देवाः समनसो ... कुर्वा

... स्य समनसो ... एवानरो ... षदने । अर्हन्तः ... यमिं ... संजानते ... स्यपाद ...

... देसं हव्या मानुषाणां । ... तस्य ... वसः ... तस्य ... रश्मिमादः ... यज्ञो देवानां ...

... सुम्नमादित्या सो ... वता मृडयन्तः । आ वो ... सुमतिर्ववृत्याद् ... हो ... या ...

वो वित्तरा सत् ... विरपः ... वचसा ... उपदेति ... वयाः सुवीरः । न ... वरू

तितानद्दूराद्यूआदित्या ... वति ... । धारयन्त आदित्यासो जगत्स्था देवा विश्व

... तान ... धियो रक्षमाणाः ।४।। असुर्यमृतावानः ... यमनाः ... पानि

स्य ... गोपा ... दीर्घाधियो रक्षमाणाः ... । ... आदित्या ...

... मर्मियर ... रूतद्यौ ... त्रिणि ... ता ... अन्तरेषां । ... तेनादित्या ...

वो महित्वं तदर्यमन् वरुण मित्र चारु । ... अव आदित्यान्याचिषा महे

सुमृडीकाः ... । ... विचिकिते नसव्यान ... नमादित्यानोत पश्चा

... विद्वस्त्र वो धीयि चित्र ।५।। ... तेरस्यां । आदित्या ...

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

नू न मे न सख्यो महि शर्म ... ॥ ... दुराः ...
औषमाणाः ॥ इमं मे वरुण श्रुधी हवमद्या च मृडय । त्वामवस्युरा चके ॥ तत्त्वा यामि ब्र
ह्मणा वंदमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः ॥ अहेडमानो वरुणेह बोध्युरुशं
स मा न आयुः प्र मोषीः ॥ १४ ॥ ... स त्वं नो ... णा यो विश्वा ...
वायव्यं प्रजापतिः स्त्री वरुणं देवासुराः एष्वसावादित्यो दशा ... निंद्राग्नी
... हे स्पर्धद्व षड्ढारो सौ सौरीं वरुणमाग्निं मामिंद्रं योन एकादश ॥ १५ ॥ ...
... नैयीं ससावादित्यो वा अहोत्रा पाति व ब्रह्मारः प्र ... नं तु वेदुराणां ...
॥ ७ ॥ ७ ॥ ६ ॥ ४ ॥ ५०० मं ॥ प्रजापतिः प्रजा असृजत ता सृष्टा इंद्राग्नी अपागू
... सोऽचायत् प्रजापतिरिंद्राग्नी वै मे प्रजा अपाघुक्षतामिति स एतमैन्द्रा ...
... कपालमपश्यत्तं निरवपत्तावस्मै प्रजाः प्रासाधयतामिंद्राग्नी वाव तस्य प्रजा ...
... यः प्रजाकामः स्यात्तस्मा एतमैंद्राग्नमेकादशकपालं निर्वपेदिंद्राग्नी ...

तैत्तिरवपर

प्रा ॥ ८

... भागधेयेनोपधावति तावेवास्मै प्रजां प्रजनयतो विंदते प्रजामैंद्राग्नमेकादशकपालं निर्वपेत्
स्पर्धमानः क्षेत्रे वा सजातेषु वेंद्राग्नी एव स्वेन भागधेयेनोपधावति ताभ्यामेवेंद्रियं वीर्यं भ्रा
तृव्यस्य वृंक्ते वि पाप्मना भ्रातृव्येण जयतेऽप वा एतस्मादिंद्रियं वीर्यं क्रामति यः संग्राममुपप्रयात्यैंद्रा
मेकादशकपालं निः ॥ २ ॥ वपेत्संग्राममुपप्रयास्यन्निंद्राग्नी एव स्वेन भागधेयेनोपधावति ता
वेवास्मिन्निंद्रियं वीर्यं धत्तः सहेंद्रियेण वीर्येणोपप्रयाति जयति तं संग्रामं वि वा
एष इंद्रियेण वीर्येण ऋध्यते यः संग्रामं जयत्यैंद्राग्नमेकादशकपालं निर्वपेत्संग्रामं जित्वेंद्राग्नी
एव स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेवास्मिन्निंद्रियं वीर्यं ॥ ३ ॥ धत्तो नेंद्रियेण वीर्येण व्यृध्य
तेऽप वा एतस्मादिंद्रियं वीर्यं क्रामति य एति जनतामैंद्राग्नमेकादशकपालं निर्वपेज्जनतामेष्य
न्निंद्राग्नी एव स्वेन भागधेयेनोपधावति तावेवास्मिन्निंद्रियं वीर्यं धत्तः सहेंद्रियेण वीर्येण जनतामे
त्यानुवेदेनाम् ... षण्मेव ॥ ... पौष्णं चरुमनु निर्वपेत्पूषा वा इंद्रियस्य वीर्यस्यानुप्रदाता ... नि
... मनुप्रयच्छति ... ऐंद्राग्नमेकादशकपालं निर्वपेज्जनतामेष्यन्
भागधेयेनोपधावति स एवास्मा इंद्रियं वीर्यमनुप्रयच्छति ... ऐंद्राग्नमेकादशकपालं ... निर्वपेद्यस्य ...
... तस्य पतिरस्यामेव प्रतितिष्ठत्यैंद्राग्नमेकादशकपालं ... निर्वपेद्यस्य ...

Indira Gandhi National Centre for the Arts

[illegible]

गे दुर्वेवी र्यमुपरिष्टाद्धाते [illegible] पृथ्वां [illegible] ग्नि [illegible]
वीर्यमवरुन्धे वै कामं न वेत्तारि० [illegible] अग्नये पथिकृते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वप
दार्दर्शी [illegible] मासयाजी सन्नमावास्यां वापौर्णमासीं वातिपादयेत् [illegible] वा एष पथो यन्ति
यो दर्शपूर्णमासयाजी सन्नमावास्यां वा पौर्णमासीं वातिपादयत्यग्निमेव पथिकृतं [illegible]
स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवैनमपथात्पन्थामपि नयत्यनड्वान् दक्षिणा वही ह्येष [illegible]
अग्नये व्रतपतये॥ पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्य आहिताग्निः सन् [illegible]
१२ ग्निमेव व्रतपति० स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवैनं व्रतमालम्भयति [illegible]
येर [illegible] पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्य [illegible] [illegible] [illegible] निर्वपे [illegible]
न भागधेयेनोपधावति स एवास्माद् [illegible] स्यपहन्ति निर्ऋता [illegible] निर्वपे [illegible]
न भागधेयेनोपधावति स एवास्मात् [illegible] न्यो नानि हाति परि [illegible]
[illegible] सि [illegible] रतेसं [illegible] अग्नये रुद्रवते पुरोडाशम [illegible]
[illegible] यान्त्यो वा [illegible] निर्वपे [illegible]
निर्व [illegible] बावा [illegible]

[illegible] ना वा [illegible] यादे [illegible]
यते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्यस्य गावो वा पुरुषा वा [illegible] स्याम [illegible]
[illegible] सुरभिमती [illegible] करोति [illegible] गायं स्याम [illegible]
अग्नये क्षामवते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेत्संग्रामे संयत्ते भागधेयेनै [illegible]
परान् [illegible] निर्दिशति यमवरे [illegible] जीवति [illegible] पर [illegible]
अभि [illegible] नुच्यति [illegible] परा [illegible] वेतपुरु [illegible] तिहं [illegible]
क्षामवते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्भागधेयेनैवैनं शमयति [illegible]
[illegible] नस्य गृहाननुदह्यति यस्य गृहान्दहत्यग्नये क्षामवते पुरोडाशम [illegible]
पालं निर्वपेद्भागधेयेनैवैनं शमयति नास्यापरं गृहान्दहति॥५॥ [illegible]
या निर्वपेत्पुरुषाः संग्राम [illegible] वत्वारि [illegible] ॥२॥ अग्नये कामाय पुरोडाशमष्टाकपालं नि
पद्यं कामो नोपनमेदग्निमेव कामं स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवैनं काम [illegible]
यत्युपैनं कामो नमत्यग्नये यविष्ठाय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेत्स्पर्धमानः [illegible]
स [illegible] लेषु वा [illegible] सेन भाग [illegible] नोप [illegible] तिते [illegible] यं वीर्यं [illegible]

[illegible]
Indira Gandhi National
Centre for the Arts

शुचये विपाप्मा ... पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेदभिचर्यमाणो
ऽग्निमेव यविष्ठं स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्माद्रक्षांसि यवयति नैनमभि
चरन्स्तृणुतेऽग्नय आयुष्मते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्यः कामयेत सर्वमायुरियामित्यग्नि
मेवायुष्मन्तं स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मिन्नु॥२॥ आयुर्दधाति सर्वमायुरेत्य
ग्नये जातवेदसे पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्भूतिकामोऽग्निमेव जातवेदसं स्वेन भागधे
येनोपधावति स एवैनं भूतिं गमयत्यग्नये रुक्मते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्रुक्
कामोऽग्निमेव रुक्मन्तं स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मिन्रुचं दधाति रोचत एवाग्नये तेजस्वते
पुरोडाशं॥३॥ अष्टाकपालं निर्वपेत्तेजस्कामोऽग्निमेव तेजस्वन्तं स्वेन भागधेयेनोपधा
वति स एवास्मिन्तेजो दधाति तेजस्व्येव भवत्यग्नये साहन्त्याय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेत्सी
क्षमाणोऽग्निमेव साहन्त्यं स्वेन भागधेयेनोपधावति तेनैव सहते यं सीक्षते॥४॥ अग्नये
... अन्नवते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्व...
...स्यामित्यग्निमेवान्नवन्तं पुरोडाशमष्टा...

२

ः कामयेतान्नवान्स्यामित्यग्निमेवान्नवन्तं स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवैनमन्नवन्तं क
रोत्यन्नवानेव भवत्यग्नयेऽन्नादाय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्यः कामयेतान्नादः स्यामित्य
ग्निमेवान्नादं स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवैनमन्नादं करोत्यन्नादः॥५॥ एव भवत्यग्न
येऽन्नपतये पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्यः कामयेतान्नपतिः स्यामित्यग्निमेवान्नपतिं स्वेन
भागधेयेनोपधावति स एवैनमन्नपतिं करोत्यन्नपतिरेव भवत्यग्नये पवमानाय पुरोडा
शमष्टाकपालं निर्वपेदग्नये पावकायाग्नये शुचये ज्योगामयावी यदग्नये पवमाना
य निर्वपति प्राणमेवास्मिन्तेन दधाति यदग्नये॥२॥ पावकाय वाचमेवास्मिन्तेन दधाति यदग्नये शुचय
आयुरेवास्मिन्तेन दधात्युत यदीतासुर्भवति जीवत्येवैतामेव निर्वपेच्चक्षुष्कामो यदग्नये पावका
य निर्वपति प्राणमेवास्मिन्तेन दधाति यदग्नये पावकाय वाच
मेवास्मिन्तेन दधाति यदग्नये शुचये चक्षुरेवास्मिन्तेन दधाति॥३॥ उत यद्यन्धो भवति
प्रैव पश्यत्यग्नये पुत्रवते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेदिन्द्राय पुत्रिणे पुरोडाश
मेकादशकपालं प्रजाकामो ...

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

रसवतेजक्षीरेचरुंनिर्वपेद्यःकामयेतरसवान्स्यामित्यग्निमेवरसवंतꣳस्वेनभाग...
नोपधावतिसएवैनꣳरसवंतंकरोति॥४॥रसवानेवभवत्यजक्षीरेभवत्याग्नेयीवाए...
यदजासाक्षादेवरसमवरुंधेग्नयेवसुमतेपुरोडाशमष्टाकपालंनिर्वपेद्यःकामयेतव
सुमान्स्यामित्यग्निमेववसुमंतꣳस्वेनभागधेयेनोपधावतिसएवैनंवसुमंतंकरोतिवसुम
नेवभवत्यग्नयेवाजसृतेपुरोडाशमष्टाकपालंनिर्वपेत्संग्रामेसंयत्तेवाजं॥५॥वाएष
सिसीर्षतियःसंग्रामंजिगीषत्यग्निःखलुवैदेवानांवाजसृदग्निमेववाजसृतꣳस्वे
नभागधेयेनोपधावतिधावतिवाजꣳहंतिवृत्रंजयतिसंग्राममथोअग्निरिवनप्र
तिधृषेभवत्यग्नयेग्निवतेपुरोडाशमष्टाकपालंनिर्वपेद्यस्याग्नावग्निमभ्युद्धरेयुर्नि
र्दिष्टभागोवाएतयोरन्योनिर्दिष्टभागोन्यस्तौसंभवंतौयजमानं॥६॥अभिसंभवतःसई
श्वरआर्तिमार्तोर्यदग्नयेग्निवतेनिर्वपतिभागधेयेनैवैनौशमयतिनार्तिमार्छतिय
जमानोग्नयेज्योतिष्मतेपुरोडाशमष्टाकपालंनिर्वपेद्यस्याग्निरुद्धृतोहुतेग्निहोत्रउ
द्वायेदपरादीप्यानूद्धृत्यइत्याहुस्तत्तथानकार्यंयद्भागधेयमभिपूर्वमुद्ध्रियते...

Indira Gandhi National Centre for the Arts

दा॥ नी थैवैनं सुमिन्द्वे से नेद् आनि ... वा एते नाम्नि ... दाभ्यानि यदृष्टाकपालो ... नैना
शिम्न ना घं दधाति यद्दे कादशकपाल ... स्वा ... स्य ... यद् द्वादशकपालोऽष्टागनी
स्मिन्यस्तं दधाति य स्मिञ्जातएतामिष्टिं निर्वपति पूत एव ... एव तेजस्व्य न्नादो इन्द्रियावी पशुमा
न्भवत्यवैवाएष सुवर्गाल्लोकाच्छिद्यते यो दर्शपूर्णमासा याजी सन्नमावास्यां वा पौर्णमा
सीं वातिपादयति सुवर्गाय हि लोकाय दर्शपूर्णमासा ... वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपे
दमावास्यां वा पौर्णमासीं वातिपाद्य संवत्सरो वा अग्निर्वैश्वानरः संवत्सरमेव प्रीणात्यथो
संवत्सरमेवास्मा उपदधाति सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै॥४॥ अथो देवता एवान्वारभ्य सुवर्गं लो
कमेति वीरहा वा एष देवानां यो ऽग्निमुद्वासयते न वा एतस्य ब्राह्मणा ऋतायवः पुरान्नमक्षन्नाग्ने
यमष्टाकपालं निर्वपेद्वैश्वानरं द्वादशकपालमग्निमुद्वासयिष्यन्यदष्टाकपालो भवत्यष्टाक्ष
रा गायत्री गायत्रोऽग्निर्यावानेवाग्निस्तस्मा आतिथ्यं करोत्यथो यथा जनं यते वसं करोति तादृगे ॥१४॥
एव तद्द्वादशकपालो वैश्वानरो भवति द्वादश मासाः संवत्सरः संवत्सरः खलु वा अग्नेर्यो ॥१५॥
निः स्वामेवैनं योनिं गमयत्याद्यमस्यान्नं भवति वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपे ...

×मेकादश ...

... ऐन्द्रमेकादशकपालं निर्वपेत्पशुकाम ऐन्द्रियं वै पशव इन्द्रमेवेन्द्रियावन्तं स्वेन भागधेयेनोप धावति स ...
दशकपालं निर्वपेत्पशुकाम ऐन्द्रियं वै पशव इन्द्रमेवेन्द्रियावन्तं ... इन्द्रायेन्द्रियावते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेत्पशुकामः
इन्द्रियं पशवः ... मानं ... वतीडाय ... वते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद् ... वस्य ... स ... स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्निन्द्रियं ... दधाति
... वर्चसं वै चर्म इन्द्रमेव घर्मवन्तं स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन् ... कपालं निर्वपेदन्नकामो ... वै देवानामन्नमिन्द्र
... वर्चस्य ... वतीडाय ... वते पुरोडाशमेकादशकपालं ...
... स्वेन भागधेयेन॥ उप धावति स एवास्मा अन्नं प्रयच्छति ... वतीडाय
... वते ... स्वेन भागधेयेन ... इन्द्रायेन्द्रियावते ... कामो यदिन्द्राय
... वते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेदिन्द्रायेन्द्रियावत आत्मानमेवास्य तेन करोति यदिन्द्राय
... वते निर्वपति शिर एवास्य तेन करोति यदिन्द्रायेन्द्रियावते ... ॥ अंहोमुचे पुरोडाशमेकादशकपालं
... वते ... यावाचं ... अतीति ... वत्से वेन्द्राय ॥ अंहोमुचं स्वेन भागधेयेनोप धाव
निर्वपेद्यः पाप्मना गृहीतः स्यात्पाप्मा वा अंह इन्द्रमेवांहोमुचं ... कपालं निर्वपेद् ...
ति स एवैनं पाप्मनोंऽहसो मुञ्चतीडाय ... पुरोडाशमेकादशकपालं ... स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मा ...
वे परन्त्वा ... समीयु ... इन्द्रमेवं ...

Indira Gandhi National Centre for the Arts

अथैतामिन्द्राय त्रात्रे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्बद्धो वा परियत्तो वेन्द्रमेव त्रातारꣳ स्वेन भागधे
येनोपधावति स एवैनं त्रायत इन्द्रायार्काश्वमेधवते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्यं महाय
ज्ञो नोपनमेदेते वै महायज्ञस्यान्त्ये तनू यदर्काश्वमेधाविन्द्रमेवार्काश्वमेधवन्तꣳ स्वेन भाग
धेयेनोपधावति स एवास्मा अन्ततो महायज्ञं च्यावयत्युपैनं महायज्ञो नमति ॥ ५ ॥ इन्द्रायाꣳ
तꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति सोऽकैवं तꣳ स्वेन भागधेयेनैवेन्द्रायास्मान्न सोमेस [illegible]
इन्द्रायान्वृजवे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्ग्रामकाम इन्द्रमेवान्वृजुꣳ स्वेन भागधेयेनो
पधावति स एवास्मै सजातानानुकान्करोति ग्राम्येव भवतीन्द्राण्यै चरुं निर्वपेद्यस्य सेना
सꣳशितेव स्यादिन्द्राणी वै सेनायै देवतेन्द्राणीमेव स्वेन भागधेयेनोपधावति सैवास्य से
नाꣳ सꣳशिशाति बल्बजानपि ॥ ६ ॥ इध्मे सन्नह्येद्गौर्यत्राधिष्कन्ना न्यमेहत्ततो बल्बजा उद
तिष्ठन्गामेवैनं न्यायमपिनीय गा वेदयतीन्द्राय मन्युमते मनस्वते पुरोडाशमेकादशकपा
लं निर्वपेत्संग्रामे संयत्त इन्द्रियेण वै मन्युना मनसा संग्रामं जयतीन्द्रमेव मन्युमन्तं मनस्वन्तꣳ स्वे

अथ

न भागधेयेनोपधावति स एवास्मिन्निन्द्रियं मन्युं मनो दधाति जयति तꣳ संग्राममेता
मेव निर्वपेद्यो हतमना स्वयं पाप इव स्यादेतानि हि वा एतस्मादपक्रान्तान्यथैष हतमनाः स्वयं पा
प इन्द्रमेव मन्युमन्तं मनस्वन्तꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मिन्निन्द्रियं मन्युं मनो दधाति
न हतमना स्वयं पापो भवतीन्द्राय दात्रे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्यः कामेन
न दान कामामे श्रद्धास्युः ॥ ७ ॥ इन्द्रमेव दातारꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मै श्र
द्धां करोति दानकामा अस्मै प्रजा भवन्तीन्द्राय प्रदात्रे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्यस्मै प्रति
कामः प्रजा करोति दानकामास्मै प्रजा भवन्ति इन्द्राय प्रदात्रे पुरोडाश [illegible]
तस्मꣳ न प्रदीयेतेन्द्रमेव प्रदातारꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मै प्रदापयतीन्द्राय सुत्राम्णे पुरोडाशमे
कादशकपालं निर्वपेदपरुद्धो वा ॥ ८ ॥ अपरुध्यमानो वेन्द्रमेव सुत्रामाणꣳ स्वेन भागधेयेनोपधावति स
एवैनं त्रायतेऽनपरुध्यो भवतीन्द्रो वै सदृङ् देवताभिरासीत्स न व्यावृतमगच्छत्स प्रजापतिमुपाधावत्
तस्मा एतमैन्द्रमेकादशकपालं निर्वपत्तेनैवास्मिन्निन्द्रियमदधाच्छक्वरी याज्यानुवाक्ये अकरोद्वज्रो वै
[illegible]
नमस्कृत्य एनं वज्रो ह्यस्याथो ॥ ९ ॥ सो [illegible] [illegible]
अधिके वतीन्द्रिय [illegible] सामान्य शास्या अश्रद्दा हाथ [illegible]

कपालं निर्वपेदिंद्रमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवा[illegible] आवरतं तीतु[illegible] वति [illegible]
ऽदाहाय शाक्वर्या ज्या वज्रो वै शाक्वरी स एनं वज्रो भूत्वा दहे[illegible]त्यैव वाह॥ [illegible]
वा॥८॥ आग्नावैष्णवमेकादशकपालं निर्वपेदभिचरन्त्सरस्वत्याज्यभागा स्याद्बार्हस्पत्यश्चरुर्यदे
कादशकपालो भवत्यग्निः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो देवताश्चैव यज्ञं चाभि चरति सरस्वत्याज्य
भागा भवति वाग्वै सरस्वती वाचैवैनमभि चरति बार्हस्पत्यश्चरुर्भवति ब्रह्म वै देवानां बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवै
नमभि चरति॥१॥ प्रति वै परस्तादभि चरन्तमभि चरन्ति द्वेद्वे पुरोनुवाक्ये कुर्यादति प्रयुक्त्या एतयैव यजेताभि च
र्यमाणो देवताभिरेव देवताः प्रतिचरति यज्ञेन यज्ञं वाचा वाचं ब्रह्मणा ब्रह्म स देवताश्चैव यज्ञं च मध्यतो
व्यवसर्पति तस्य न कुतश्चनोपाव्याधो भवति नैनमभिचरन्त्स्तृणुत आग्नावैष्णवमेकादशकपालं निर्वपे
द्यं यज्ञो न॥२॥ उपनमेदग्निः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञोऽग्निं चैव विष्णुं च स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मै
यज्ञं प्रयच्छतो नमत्याग्नावैष्णवं घृते चरुं निर्वपेच्चक्षुष्कामोऽग्नेर्वै चक्षुषा मनुष्या वि पश्यन्ति य
ज्ञस्य देवा अग्निं चैव विष्णुं च स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेव॥३॥ अस्मिञ्चक्षुर्धत्तः [illegible]
वति धेन्वै वा एतद्रेतो यदाज्यमनडुहस्तंडुला मिथुनादेवास्मै चक्षुः प्रजनयति [illegible]
[illegible] वास्मै तेजश्चक्षुरवरुंधे इंद्रियं वै वीर्यं वृङ्क्ते भ्रातृव्यो यजमानोऽयजमान[illegible]

वीर्यं वृङ्क्ते यजमाने नास्येंद्रियं॥४॥ वीर्यं वृङ्क्ते पुरा वाचः प्रवदितोर्निर्वपेद्यावत्येव वाक्तामप्रोदितां [illegible]
स्य वृङ्क्ते नामस्य वाचं प्रवदंति समन्या वाचोनुप्रवदंति ता इंद्रियं वीर्यं यजमाने दधात्याग्नावैष्णवमष्टाकपालं निर्व
पेत्प्रातःसवनस्य काले सरस्वत्याज्यभागा स्याद्बार्हस्पत्यश्चरुर्यदष्टाकपालो भवत्यष्टाक्षरा गा
यत्री गायत्रं प्रातःसवनं प्रातःसवनमेव तेनाप्नोति॥५॥ आग्नावैष्णवमेकादशकपालं निर्वपेन्माध्यंदिन
स्य सवनस्य काले सरस्वत्याज्यभागा स्याद्बार्हस्पत्यश्चरुर्यदेकादशकपालो भवत्येकादशाक्षरा त्रिष्टुप्त्रैष्टु
भं माध्यंदिनं सवनं माध्यंदिनमेव सवनं तेनाप्नोत्याग्नावैष्णवं द्वादशकपालं निर्वपेत्तृतीयसवनस्य
काले सरस्वत्याज्यभागा स्याद्बार्हस्पत्यश्चरुर्यद्द्वादशकपालो भवति द्वादशाक्षरा जगती जागतं तृतीयसव
नं तृतीयसवनमेव तेनाप्नोति देवताभिरेव देवताः॥६॥ प्रति चरति यज्ञेन यज्ञं वाचा वाचं ब्रह्मणा ब्रह्म कपाले
रेव छंदांस्याप्नोति पुरोडाशैः सवनानि मैत्रावरुणमेककपालं निर्वपेद्वशायै काले यैवासौ भ्रातृव्यस्य वशा
नूबंध्या सो एवैषैतस्यैककपालो भवति न हि कपालैः पशुमर्हत्याप्तुं॥७॥ [illegible] वेन मन्निवरति [illegible]
स्येंद्रियमाप्नोति देवतास्मत्रि[illegible]॥८॥ अस्मा वा दित्यान्नवाचो ततवसो देवी [illegible]
रोदयरू नि रवतेनेवास्मिन्नु च मरयु यो [illegible] निर्वपेत् [illegible]
भागधेयेनोप धावति तावेवास्मिन् [illegible]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

वैतिष्ठः सोमः पूर्णमासः सो देवत्राम [illegible] यजमानाये [illegible] संवत्सरं [illegible]
तां वै श्वेतवत्सायै दुग्धे पयसि तं [illegible] सोऽमावास्यां [illegible] नवावस्तानेन
वैरोचयति [illegible] स्वसि [illegible] यन्नइया [illegible] विनाभि [illegible] विषामीति सोमा पौष्णं चरुं
मनुरवद्धं तदेव यज्ञे ॥ २ ॥ सोऽयज्ञमेवास्मै करोति यदि [illegible] देवतायां [illegible] स्वं करोति न [illegible] मासे वलि
वे पेत्सौम्या वै देवतया पुरुषः पौष्णाः पशवः स्वयैवास्मै देवतया पशुभिः [illegible] सोऽमयावास्मै रेतो दधाति
सामारौद्रं चरुं निर्वपेत् प्रजाकामः सोमो वै रेतोधा अग्निः प्रजानां प्रजनयिता सोमऽएवास्मै रेतो दधात्य
प्रजां प्रजनयति [illegible] दत्तो ॥ ३ ॥ [illegible] सोमारौद्रं चरुं निर्वपेदभिचरन् सौम्यो वै देवतया पुरुष एष [illegible]
यदग्निः स्वाया एवैनं देवतायै निष्क्रीय [illegible] पापि [illegible] धाति ताजगा [illegible] मार्छति सोमारौद्रं चरुं निर्वपेज्ज्यो
आमयावी सोमं वा एतस्य रसो गच्छत्यग्निं शरीरं यस्य ज्योगामयति सोमादेवास्य रसं निष्क्रीणात्य
[illegible] शरीरमुन यदि [illegible] इतासुर्भवति जीवत्येव सोमारौद्रं यो वीरतं [illegible] मितं [illegible] हो ता निष्क्रिय [illegible] सोमारौद्रं
ति मा [illegible] अनन्तान्यां [illegible] ता [illegible] निपिय [illegible] मितिवेदि परिगृह्या [illegible]
[illegible] निर्वपेद्यः कामयेत स्वे स्मा आयतने [illegible] यजमानं [illegible] आयतने [illegible]
[illegible] आयतने [illegible] भ्रातृव्यं [illegible] ऐन्द्रमेकादशकपालं निर्वपेन्मारुतं सप्तकपालं
[illegible]

[illegible]
[illegible] नेयभागधेयेनोपधावति त एवास्मै स्वजातानां [illegible] ग्रामी एव भवति
[illegible] कामयेत [illegible] भ्रातृव्यस्य [illegible] सप्तकपालो मा [illegible] भवति
[illegible] यति मा [illegible] मारुतं [illegible] स्य [illegible] सप्तकपालो [illegible] भवति स [illegible]
[illegible] गणशः [illegible] वा स्मै सजातानवरुन्धे [illegible] मानआसादयति ग्राम्येव ॥ ४ ॥ अस्माअनुवर्त्मान [illegible]
[illegible] न निर्वपेद्यः कामयेत क्षत्राय च विशे च समदं दध्यामिति [illegible] स्याव [illegible] याद्दिष्ट्याया [illegible]
नामेव निर्वपेद्यः कामयेत [illegible] क्षत्राय च विशे च समदं दध्यामिति [illegible] स्याव [illegible] या [illegible] नुब्रूयादिष्ट्या [illegible]
[illegible] या [illegible] तो यजेति मारुतस्यावद्य [illegible] नुब्रूयात् [illegible] ॥ ५ ॥ निर्वपेद्यः कामयेत कल्पेरन्निति
[illegible] भागधेये समदं दधाति वित्त [illegible] स्तिष्ठन्ते [illegible] ॥ [illegible] निर्वपेद्यः कामयेत कल्पेरन्निति
[illegible] भागधेयेनैवैनान्यथायथं कल्पयति कल्पन्त एवैन्द्रमेकादशकपालं
ति यथा देवतं [illegible] यथादेवतं यज्ञो भागधेयेनैवैनान् [illegible] स्वेन भागधेयेनोपधावति त
[illegible] निर्वपेदैन्द्रमेकादशकपालं ग्रामकाम [illegible] देवं [illegible] स्वाव [illegible] दधै [illegible]
[illegible] मै सजातान् [illegible] ग्राम्येव भवति [illegible] देवस्या [illegible] सोदक्षिणा सजातानामुपहित्यै [illegible]
[illegible] सजातानां [illegible] पायाय [illegible] सो दक्षिणा सजातानामुपहि [illegible]
[illegible] गवं चरुं निर्वपेन्मरुत्वो ग्रामकामः [illegible] सजाता [illegible] यत्र [illegible]
[illegible] देवतया सजातानां [illegible] एव स्वेन भागधेयेनोपधावति त एवास्मै सजातान्प्रयच्छति ग्राम्येव
[illegible] यवतीयाज्यानुवाक्ये [illegible] करोति द्विपदा पुरोनुवाक्या
[illegible] यवती याज्यानुवाक्यो ॥ [illegible] आसीन्नदर्वा [illegible]
ति [illegible] चरुं [illegible] तु [illegible] या [illegible]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

विज्रिय आसन्नेर न्यो न्यस्मै ज्यैष्ठ्याय तिष्ठमानाश्च नु धीव्य आ म न्न [illegible] तो मे गैर्गिरो मक
द्विर्वरुण आदित्यैः स इंद्रः प्रजापतिमुपाधावत्॥५॥ एतया संज्ञान्या यजेत यस्य [illegible] येवस्सुमने पुरोडा
मष्टाकपालं निर्वपेत्सोमाय रुद्रवते चरुमिंद्राय मरुत्वते पुरोडाशमेकादशकपालं वरुणायादित्यव
नेराकृतनो या इंद्रदेवा ज्यैष्ठ्या याभि समजानत यः समैर्मेर्मिथो विभ्रियस्यात्तमेतया संज्ञान्या या
जयेदग्नये वसुमते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेत्सोमाय रुद्रवते चरुमिंद्राय मरुत्वते पुरोडाशमेका
६ दशकपालं वरुणायादित्यवते चरुमिंद्रमेवैनं भूते ज्यैष्ठ्याय समानाआभि संजानते वसिष्ठः स
१० नानोजवति॥६॥ चिरमेव तिष्ठत्येतामेवाथैंद्रस्य याज्यानुवाक्ये तत्र कृणाम चतुर्दश वा॥१॥
हिरण्यगर्भ आपो ह यत्प्रजापते। स वेद पुत्रः पितरं स मातरं स सूनुर्भुवत्स भुवत्पुनर्मघः सघा
[illegible]र्णोदंतरिक्षं स सुवः स विश्वा भुवो अभवत्स आभवत्॥३॥ उदुत्यं चित्रं स प्रत्नवन्नवीयसाग्ने द्यु
[illegible]नस्य यता॥ वृहन्नतं थ भानुना॥ निकाव्या वेधसः शश्वतस्कर्हस्ते दधानो नर्या पुरूणि॥ आक
[illegible]वद्रयिपतीरयीणां सत्रा चक्राणो अमृतानि विश्वा॥ हिरण्यपाणिमूतये सवितारमुप ह्वये २
येनादेवता पदं॥ वाममद्य सवितर्वाममु श्वो दिवे दिवे वाममस्मभ्यं सावीः। वामस्य हि क्षयस्य
नांद्या वामभाजः स्याम॥ बडित्था पर्वतानां खिद्रं बिभर्षि पृथिवि। प्र या भूमिं प्रवत्वति मह्ना [illegible]मिमं

[illegible] इंद्रियेण वीर्येण र्ध्यते यो हिरण्यं विंदते ॥४॥ एव [illegible] हिरण्यं [illegible]
[illegible] मेव निर्वपेद्यस्य हिरण्यं नश्येद्य दाग्नेयो भवत्याग्नेयं वै हिरण्यं [illegible]
[illegible] दति सावित्रो भवति सवितृप्रसूत एवैनद्विंदति [illegible] वत्य [illegible]
[illegible] स्यस्यामेवैनद्विंदती [illegible] ॥५॥ [illegible] सोमं पीथं [illegible] विंद्य [illegible]
[illegible] यस्य [illegible] मुदवमीत्तेन [illegible] अप्रावंनरूप [illegible] पतिमुपधावं [illegible]
[illegible] नेवास्मिन्निंद्रियं सोमपीथमदधाति [illegible]
मुद्गीथेन व्यृध्यते यः सोमं वमिति यः सोमवामी स्याद् [illegible] ॥६॥ एवं सोमेंद्रं [illegible]
[illegible] सोमपीथे [illegible] भागधेयेनो पधावति ता [illegible] अस्मिन्निंद्रियं सोमपीथं [illegible]
[illegible] सोमपीथेन व्यृध्यते यः सोमं [illegible] सोमपीथमेवाव [illegible] यदैंद्रो भवती [illegible]
इंद्रियमेव सोमपीथमवरुंधे [illegible] ॥७॥ [illegible]
[illegible] पुरोडाशं [illegible] पुरोडाशं [illegible]
[illegible] निरवपत् [illegible]

मा । दर्शं

[illegible] मवाश्विनौ [illegible] नक्षत्रं [illegible]
[illegible] राजानमिं [illegible] विंद्यां [illegible] रा [illegible]
[illegible] यतिय [illegible] ॥२॥ [illegible]
[illegible] आदित्यं चरुं निर्वपेत् [illegible] देवता [illegible] ॥३॥ [illegible]
[illegible] निर्वपेद [illegible] मेव [illegible]
[illegible] इमि [illegible] निर्वपाम्या मुष्मादमुष्यै विशः [illegible]
[illegible] यदि नावगच्छेदिममहमादित्येभ्यो भागं निर्वपाम्यामुष्मादमुष्यै विशोवगंतो
[illegible] रिति निर्वपेदादित्या एवैनं भागधेयं [illegible] विशमव ॥४॥ [illegible] यदि नावगच्छेदाश्व [illegible]
रिति निर्वपेदादित्या [illegible] याम्यामुष्मादमुष्यै विशोवगंतो
[illegible] यामुपहन्यादिदमहमादित्या [illegible] यदि नावगच्छेदिममेवादित्यं [illegible] निर्वपे [illegible]
सादित्या एवैनं [illegible] यदि [illegible] एतदोजो यदश्व [illegible]
[illegible] ॥ [illegible]
[illegible]
[illegible]

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

... शतकृष्णलां निरवपन्नैवैनमनयायो यश्छिन्नायाः प्रमाणतो
यायावेतेस्यएतोशातान्या० शतकृष्णलां निर्वपेच्छतायुर्दिमवर्षेनन्नायाष्येनाप यावति स एवास्मिन्नायुर्द
जाज्ञापस्मा० शतकृष्णलां निर्वपेच्छतायुर्दिमवर्कं ... ॥१॥ प्रतितिष्ठति
ति सर्वमायुरेति शतकृष्णला भवति शतायुः पुरुषः शतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये प्रतितिष्ठति चत्वारि चत्वारि
कृष्णलान्यवद्यति चतुरवत्तस्याप्त्यै हिरण्यमायुष्यं वास्मा अमृते चसमीचीरद्यति चत्वारि चत्वारि
कृतेऽवसायुर्वै घृतममृतं० हिरण्यमायुष्यं वास्मा अमृते चसमीचीर ... यज्ञमानमायुर्दधात्यैतं
कृष्णलान्यवद्यति चतुरवत्तस्याप्त्यै एकं ब्राह्मणउपदधात्येकं ये व यजमानमायुर्दधात्यैतं
कृष्णलान्यवद्यति चतुरवत्तस्याप्त्यै एकं ... सोर्यं चरुं निरवपंस्तेरवाभि
सावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायश्चित्तिमैच्छन्तस्मा एतं० सौर्यं चरुं निर्वपदमुमेवादित्यं० स्वे
न॥२॥ रूयमद्युर्यो ब्रह्मवर्चसकामस्यात्तस्मा एतं० सौर्यं चरुं निर्वपेदमुमेवादित्यं० स्वेन
नभागधेयेनोपधावति स एवास्मिन्ब्रह्मवर्चसं दधाति ब्रह्मवर्चस्येव भवत्युभयतो रुक्मौ भव २२
नत्युभयत एवास्मिन्रुचं दधाति प्रयाजेप्रयाजे कृष्णलं जुहोति दिग्भ्य एवास्मै ब्रह्मवर्चसमवरुन्धे
धआग्नेयमष्टाकपालं निर्वपेत्सावित्रं द्वादशकपालं भूम्यै॥३॥ यः कामयेत हिरण्यं वि
देय हिरण्यं मोपनमेदिति यदाग्नेयो भवत्याग्नेयं वै हिरण्यं यस्यैव हिरण्यं तेनैव विन्दते
आग्नेयो भवति सवितृप्रसूत एवैनद्विन्दते भूम्यै चरुर्भवत्यस्यामेवैनद्विन्दते ... हिरण्यं

न्नेन्नाऽरूप ० रूपेणेव पशून्नवरुन्धे पशवो हीतं [illegible] वि पशुरूपे [illegible] पशूनेवावरुन्धे [illegible]
पशवः ॥ ९ ॥ स मैत्र्यं प्राजापत्यं [illegible] वति प्राजापत्या वै पशवः प्रजापतिरेवास्मै पशून्प्रजनयति [illegible]
वै पुरुषस्य [illegible] मध्यमौ हीत्यात्मानमेव तदात्मना [illegible] यातिप्रजा याऽस्यानु
१३ जवतः पाङ्क्तः पुरुषः पाङ्क्ताः पशव आत्मानमेवमूत्स्या [illegible] क्रीय पशून [illegible] ये [illegible]
एतानिंद्रस्यावृत्त्यै सोमाय बभ्रुरूपा [illegible] एव एकलाति ० सोऽश्नो ॥ १ ॥ देवा वै समन्यमाना
परिमितं यज्ञस्य [illegible] स्तुर्वा ० सोम ० राजानं च [illegible] सगिरिमुदेन मन्निरन्ददेवा [illegible]
सोम मन्वयतां [illegible] यज्ञ विसृष्टा नुपरेत्ताव ब्रवीद्धा जयत मे [illegible] तस्मा एतानि [illegible]
[illegible] मा आग्नेयमष्टाकपालमेतु मेकादशकपाल ० सोम्यं चरुं [illegible]
[illegible] समयन्तां यो यज्ञ विसृष्टस्यात्तस्मा [illegible] निर्वपेदाग्नेयमष्टाकपालमेदमेकादश
कपालं ० सौम्यं चरुं यदाग्नेयो भवति तेज एवास्मिं तेन दधाति [illegible] भवति [illegible]
दधाति यत्सोम्यो भवति [illegible] यत्सोम्य [illegible]
न्द्रूलवर्चसं वसमीचौ ॥ २ ॥ दधात्यग्नीषोमीयमेकादशकपालं निर्वपेद्यः कामो [illegible]

राजानं [illegible] इति तद्वै यक्ष्मस्य जन्म यत्सापीया [illegible] वेद नास्य [illegible]
[illegible] स्यस्य य एवं वेद तेषां यक्ष्माणां जन्मवेदनेन [illegible] तस्मा एतानि [illegible] ॥ आ दित्या [illegible]
यावता अब्रुवन्वरं वृणामहै समाव [illegible] एवं न [illegible] तस्मा एतमादित्यं चरुं निर्वपेद [illegible]
तेनैवैनं पापात्स्वाभादमुं [illegible] पापयक्ष्मगृहीतस्यात्तस्मा एतमादित्यं चरुं निर्वपेदमुमेवैनं
न वस्य नभागधेयेनोपधावति त एवैनं पात्स्वामा [illegible] वा स्यायां निर्वपेदमुमेवैनं
आप्यायमानमन्वाप्याययति नवो नवो भवति जायमान इति पुरोनुवाक्या [illegible] वैनमा
याऽप्यातियमादित्या अंशुमाप्याययन्तीति याज्यैवैनमेनमाप्याययति ॥ ३ ॥ एवं [illegible]
यादधाति यमादित्या [illegible] आप्याययन्तीति याज्यैवैनमेनमाप्यायः [illegible] इमां लोकान्न्यानि [illegible]
न्यो रराय ॥ ५ ॥ प्रजापतिर्देवेभ्यो [illegible] राजानमिंद्रमधिराजमिंद्र ० स्वराजानं
[illegible] इति तदिमाल्लोकान्न्यास्यरिष्यतेंद्र ० राजानमिन्द्रमधिराजमिंद्र ० स्वराजानं [illegible]
लोकोवै स इमांल्लोका ० स्त्रेधा दुहन्ति [illegible] तस्मा [illegible]
तं त्रियातुं निर्वपेदिंद्राय राज्ञे पुरोडाशं ॥ [illegible] एकादशकपालमिंद्रायाधिराजायेंद्राय स्वरा
ज्ञे [illegible] राजायमिंद्रोऽधिराजो [illegible] स्वराडिमानेव लोकान्स्वेन भागधेयेनोप [illegible]
[illegible] वामस्मा [illegible]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

धेडु हु उत्रानेत्रु कपा [illegible] यानया मत्या यत्र सः [illegible] त्र यस्मे लोका एषां लो
का नामास्याउत्तरस्तत्र रोत्स्याया [illegible] मा [illegible] नेनो [illegible] सर्वे प्राम त्रिग मय [illegible]
धधं सछंबद्धारं व्युत्यास्माम चाहानि [illegible] हाय [illegible]
२४ सुराः संयत्ता आसं तो [illegible] सुरा [illegible] जयं ते देवाः [illegible] भुपायन
[illegible] वीर्य मपाक्रामत्त दिद्रो वाययन्तच्चपाक्रामत [illegible]
प्रजापति मुपाधावत्र मेतयासर्व [illegible] याया जयन्त मेवास्मिन्निंद्रियं वीर्य मद [illegible]
२५ कामः॥ [illegible] ॥ वीर्य कामस्यात्र मेतया सर्व [illegible] यायाजा वेद्व ताएवदेव तो स्वेन भाग धेयेनो
यावति [illegible] एवास्मि निंद्रियंवीर्य द [illegible] ते यदिंद्राय [illegible] पतिं [illegible]
स्त देवाव [illegible] यदिंद्राय [illegible] ता य यदे वे [illegible] स्य ते जस्तदेवाव [illegible] यदिंद्राय [illegible] पाय
स्त देवाव [illegible] ये यदिंद्राय [illegible] ॥ वावेरु [illegible] यदिंद्राय [illegible] यदेव यानु [illegible] देवाव [illegible] ये यदि
[illegible] विनु स्ते जस्त [illegible] ॥ ७॥ [illegible] वावरु ये यदिंद्राय [illegible] य यदेव [illegible] स्य ते [illegible] २५
[illegible] य यदेव मरुतां ते जस्तदेवाव [illegible] उत्रानेत्रु [illegible]
[illegible] ते जा [illegible] वाम [illegible] समनं [illegible] वीर्य [illegible] मा नेद
[illegible] ॥ ३॥ [illegible] ति वे [illegible] दे [illegible]

[illegible] स्वाहा [illegible] तस्य यो [illegible] तस्य पंथा [illegible]
[illegible] स्य पा व मा नेन तो [illegible] मेन [illegible] स्य [illegible]
[illegible] त्त तु जीवा तवे जीवन स्याये बृहद्रथंतर [illegible] स्तोम [illegible] स्या
[illegible] देवस्त्वा सविता [illegible] ॥ २॥ [illegible] तु जीवा तवे जीवन स्याया [illegible] ग्ने [illegible]
[illegible] स्या गु [illegible] स्य वीर्य [illegible] देवस्त्वा सविता [illegible] तु जीवा तवे जीवनस्याय [illegible]
[illegible] आयुष्ववर्चसे [illegible] यत्रो वरुण सोम राजन् मा [illegible] अदिति [illegible]
[illegible] देवा [illegible] यथा [illegible] । अग्निरायुष्मान्त्स वनस्पति [illegible] रायुष्मान्तेन [illegible] पु [illegible]
[illegible] ते करोमि सोम आयुष्मान्त्स [illegible] यज्ञ आयुष्मान्त्स दक्षिणा [illegible]
[illegible] रायुष्मान् देवा आयुष्मन्त स्तेम्रुतेन पितर आयुष्मन्तस्ते [illegible] यथायुष्मन्त [illegible]
[illegible] आयुषायुष्मन्तं करोमि ॥ ३॥ विश्वेषां देवानां [illegible] स्य वीर्य [illegible] देवस्त्वा [illegible]
[illegible] सोम आयुष्मान्त्स [illegible] ॥ १०॥ [illegible] सोम [illegible]
[illegible] ति सर स्वती [illegible] आत्मा [illegible]
[illegible]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

या४ ... मिति तस्मा एतामिष्टिं निर्वपेदाग्नेयमष्टाक-
गामयावी स्याद्यो वा कामयेत सर्वमायुरियामिति ... वैष्णवं द्वादशकपालं
पालं० सौम्यं चरुं वारुणं दशकपालं० सारस्वतं चरुं ... नैवैनं वरुणपाशान्मुञ्चति
मृत्युनेरेवास्य शरीरं निष्क्रीणाति सोमाद्रुसं ॥२॥ ... देवताभिरेवैनं यज्ञेन च [illegible]
सारस्वतेन वाचं दधात्यग्निः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो ... यदि स्यादन्यमवेक्षेत रूपमेवास्य
तं यदीतासुर्जीवति जीवत्येव यन्नवमैतेन नवनीतमज्यं ... नो वै देवानां ॥२॥ जिघर्तीत्यागमे
महिमानं त्वा वष्टे चिनोः प्राणोसीत्याह चिनो वै देवानां ... नैतेन दधाति मित्रावरुणयोः
... ते प्रजां करोतीदुरस्य प्राणोसीत्याहेडियमेवास्मिन्नेतेन दधाति विश्वेषां देवानां प्राणोसीत्याह वीर्यं
...णोसीत्याह प्राणापानावेवास्मिन्नेतेन दधाति ... तस्यावज्ञानेन
... स्मिन्नेतेन दधाति घृतस्य धारामस्मृतस्य पंथामित्याह ... स्वास्तोमने त्यादि
... नेति ॥३॥ आह प्राणमेवास्मिन्नेतेन दधाति बृहद्भिः तरन्तो ... नेतेन दधात्य ...
... वास्मिन्नेतेन दधा ... त्यग्नेस्त्वामात्र चेत्याहात्मानमेवास्मिन्नेतेन दधात्य ...

ष्यच्यःसमृध्या एकमतिरिक्तं निर्वपेदमेवप्रतिष्ठाकौजयति प्रचा [illegible] मा [illegible] तिमादेवेवरूणएष
मुच्यते यद्यपरंप्रतिष्ठाहीस्यात्सोयमेककपालमनुनिर्वपेदयुमेवा [illegible] समुद्याय कुरुते पात्र
न्हथमेवेसमुयवरुणः सा ह्यादेववरुणमवयजते पान ष्ठा वेवरु पुनरेत्यनिर्वपेद मु
योनिवीअश्वः स्वामेवेनंयोनिंगमयतिस एनं श्रीतउपतिष्ठते ॥३॥ मुंचतिचक्रं [illegible]
यावामिंद्रावरुणायतव्यातनूस्तयेममं हसोमुंचतंयावामिंद्रावरुणासहस्यारक्षस्या [illegible]
तनूस्तयेममंहसोमुंचतं यो वामिंद्रावरुणाववग्नौस्वामस्तंवामेतेनावयजे यो वामिंद्रा
२८ रुणाद्विपात्सु पशुषु यत्तु ष्यास्तु गोष्टेग्रहेषु प्स्वोषधीषु वनस्पतिषु स्वामस्तंवामेतेनावयजे [illegible] रुः पाप्मा
इंद्रोवा एतस्य ॥१॥ इंद्रियेणापक्रामति वरुणएनं वरुणपाशेन प्रत्का [illegible] यएवाभि
नागृहीतोभवति यः पाप्मनागृहीतस्यात्तस्मा एतामैंद्रावरुणींपयस्यानिर्वपेदिंद्रएवा
स्मिन्निंद्रियंदधाति वरुणएनं वरुणपाशान्मुंचति पयस्याभवति पयो हि वाएतस्मा [illegible]
येनपाप्मनागृहीतो यत्पयस्याभवति पयएवास्मिन्दधाति [illegible] पयस्याया ॥३॥ पुरोडाशं
मवद्यात्स्यात्मन्चंतमेवैनंकरोत्यधोआयतनवंतमेवचतुर्धा [illegible] हति द्विक्वे [illegible]

[illegible] हतिदिग्भ्य एवास्मै [illegible] करोति [illegible] यथाहि [illegible] नि [illegible]
[illegible] वामिंद्रावरुणाववग्नौस्वामस्तंवामेतेनावयजइत्याह [illegible] एवैनं पाति यो वामिंद्रा [illegible]
[illegible] पात्सु पशुषु स्वामस्तंवामेतेनावयजइत्याह [illegible] आप [illegible] स्मात्तयः प्रजाःपाति
द्विपात्सु पशुषु स्वामस्तंवामेतेनावयजइत्याह तावेवैनं पाप्मनो मुंचति ॥३॥ एतत्पयस्या [illegible]
वरुणजीवनीयास्ताएवस्मै [illegible] स्पार्हं नरः [illegible] सोम [illegible] राज [illegible] घतः [illegible]
सप्तलवं [illegible] वो वि [illegible] पृथिव्यां [illegible] षधीषु [illegible]
[illegible] तः सरस्वा [illegible] यातेधामानिदिवि याप्टथिव्यां [illegible] अग्नीषोमासवेदसा सहूती वनतं गिरः सं
[illegible] सोम प्रति हव्या गृभाय [illegible] अग्नीषोमा [illegible] केतु [illegible]
देवत्राबभूवथुः युवं ॥१॥ एता [illegible] अग्नीषोमा [illegible]
[illegible] अग्नीषोमावमुंचतं [illegible] अग्नीषोमा [illegible]
प्रतिस्तकानि [illegible] अग्नीषोमा [illegible]
अद्रेः ॥ आग्नीषोमा ब्रह्मणा वावृधानोरुं यज्ञाय चक्रथुरु लोकं [illegible]
स्यवीतं ॥ [illegible] यतं वृषणा [illegible] सुशर्मा [illegible]

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

श्री

आप्यायस्व से ते । गणानां त्वा गणपतिं० [illegible] विंद्र । [illegible] मा [illegible] रत [illegible]

आप्यायस्व से ते । गणानां त्वा गणपतिं० हुवे [illegible] सदस्पतिं [illegible] नस्य विश्वा [illegible]
जं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत आ नः शृण्वन्नूतिभिः सीद सादनं [illegible] नस्य विश्वा [illegible]
सपुत्रे धीजं भरते यनान्त्र भिः । देवानां [illegible] पितरमा विवासति ॥ ३ ॥ ब्रह्मणा हविषा बृह
णस्पतिः । स सुष्टुभा स ऋक्वता गणेन वलं० रुरोज फलिगं० रवेण । बृहस्पतिः स्त्रियाहर्
सूद: कनिक्रदद्वावशतीरुदाजत् । मरुतो य द्ववादे वो याव: गामी । अर्यमा याति [illegible]
ग्ना न्यालावहनां पुरुहूतोअर्हन्त्रे । स हस्त्राध्वोगा ग्नि [illegible] ग्रं वा [illegible] रस्मा [illegible] ते [illegible] पार्थ [illegible]
तु ये ते यम [illegible] रुद्र वो देवयाना: पेथा नः ॥ ४ ॥ राजं दिव आचरति तेजि नं देव महि [illegible]
ग्नां नदीषि द्विपदे शं चतुष्पदे । बृहस्पतिः [illegible] अकार । बृहस्पति [illegible] मा [illegible]
[illegible] या० स्वि रूविमाण्येषा० सोमस्यता मदईंदू अकार । सोमस्यता मदईंद्रश्चकार ॥
[illegible] या० स्वि [illegible] विमाण्येषा० सोमस्य [illegible] दीर्घया चैः सोमस्यता मद [illegible] मध्यमीनां वशुत्रं
वैनैपारयाण्यत्रेणं नदीनां । वृथा [illegible] जसयि [illegible] दीर्घया चैः । [illegible] मध्यमां नाशय [illegible]
[illegible] विहा० अस्य वै युविश्वानि देवा [illegible] विमा [illegible] स [illegible] पार्थि [illegible] वर [illegible] सा बृहस्पति
[illegible] । महा [illegible] य स्वी [illegible] द्विजा [illegible] या० स [illegible]
[illegible] श्री । म हा [illegible] प्रिय [illegible]

[illegible] स्पतिर्देवता यस्य सा माहा । बृहस्पतिर्या अग्न [illegible] त्यौ [illegible] बृहस्पतिमा वि
वासति देवाः । जि [illegible] विपुरो दर्दरीति कनि क्रदत्सु वरपो [illegible] गाय ॥ ८ ॥ [illegible]
विवासति पंशा नो दीर्घया चैः सोमस्यता मदईंद्रश्चकार देवानवचा [illegible]
आदित्येभ्यो देवा वैमनसो देवा वे स्वर्णमा [illegible] तार्यम्णो [illegible] ते [illegible]
[illegible] शास्त्र प्रजापतिर्देवेभ्यो [illegible] देवा [illegible] मा [illegible]
दाति वैश्य जपतिर्वरुणायाव [illegible] द्रावरुणा [illegible] वलं [illegible] देवा [illegible]
आदित्येभ्य: स्वदुरस्मैदानं का मा [illegible] वा वर [illegible] सुत्रं [illegible] वः प [illegible]
अपदीपोरि: [illegible] पस्य [illegible] ना [illegible] योर गाय [illegible] नि [illegible]

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

श्रीगणेशाय नमः श्रीगुरुभ्यो नमः ० मादृवामनु यापितवस्तो न्यत आस्स
सुनारक्षा ० सिपिशायास्तेन्यातस्तो जं देवा नाम्रुत यदन्त्वे नो हित मकुनक्षा ०
स्त्रियात्रीसि यसुन्नं तांस्तुआगृता नसि व्यो कं ने दे या आयेदु यौ यं नो याभि
यु ते नक्षा ० सि वाइमद्दन्ताजिनेरक्षा ० स्य पामं त्रयंतता न्ये ग्रुवन्चरंद्यणाणि
३० हैयतासा अस्तुरांजयामतेनःस्म हास्सदितितं येदेवा असुरानजयं ते स्तुता ३०
जित्वा रक्षा ० स्यपानुदंत ता नानि रक्षा ० स्यन्नतमकतैतिसमंते देवा नयंति
रांते देवा अग्नावनाथंततेग्नये प्रवतेपुरोडाशमष्टाकपालं निरवपन्
तावे नथवतेग्नयेप्रतीकवतेयदग्नयेप्रवतानि रयपन्त्यां न्ये वपुरक्षा

इत्युक्तं ॥२॥ आसंतानितेन प्रानुदंत यदग्नये विबाधवते यान्ये
निनि रक्षा ० स्या संतानि तेन व्यबाधंत यदग्नये प्रतीकवते यान्येव र
क्षाइक्षा ० स्या संतानि तेना पानुदंत ततो देवा अभवन्परासुरा यो भ्रा
तृव्यवान्स्यात्स स्पर्धमानएतयेष्ट्या यजेताग्नये प्रवते पुरोडाशमष्टाक
पालं निर्वपेदग्नये विबाधवते ॥३॥ अग्नये प्रतीकवते यदग्नये प्रवते नि
र्वपति य एवास्मा च्छ्रेयान्भ्रातृव्यस्तं तेन प्रणुदते यदग्नये विबाधवते य
एवैनेन सदृङ् तेन विबाधते यदग्नये प्रतीकवते य एवास्मात्पापीयान्
तेनापनुदते प्रेत्य यान्भ्रातृव्यान्नुदते ति सदृशं क्रामति नैनं पापीयान्
नाप्नोति य एवं विद्वानेतया ...

दम्नये वि ब्राध [illegible] वसौरि [illegible] देवासुरा: संयत्ता आसन् [illegible] त्र्यब्रु वन्न्या [illegible]
वीर्यं च न सस मनु स्समा र [illegible] न [illegible] तिन ई ड म श्रु न्न वेनो वी यो [illegible] सो स्थित्वा न [illegible]
सम [illegible] सा म हा इ तिसो ब्रवी त्त्यो म इ [illegible] वी वीयं वसा [illegible] स्तीता थापु या न [illegible]
[illegible] विथ्याथे ति तावे श्रद्धी त्यब्रु वन्निय म ० को मु [illegible] गयं वि [illegible] य मिंद्रि या वता ॥१॥ इन्द्रा
ग्न्रा वीन इन्द्रा या ० हो मु चे पु रोडा शमेकादश कपाल न्नि र्वपे [illegible] यस्तु याद्वे [illegible]
यं इन्द्रि या व ते यदिन्द्रा या ० [illegible] नि र्वपे न्न ० [illegible] र व ते ना [illegible] त्यं त यदि न्द्रा य वे [illegible]
[illegible] एव ते ना पा [illegible] त यदि न्द्रा यें द्रि या व ते इ न्द्रि य मे व ते ना [illegible] न्द धे ते त्र [illegible] ० शा [illegible]
पाल पु रोडा शं [illegible] र्वपे त्र य स्त्रिं ० श द्वै देव ता स्ता [illegible] न्नु सम [illegible] य न [illegible]
[illegible] वे देवा विजितिमु न्मा म सु र [illegible] न या [illegible] या [illegible] न [illegible]

[illegible] स्याय ज्ञे तें द्रा या ० हो मु चे पु रोडा शमेकादश कपालं निर्वपे दिन्द्राय वै मृ धा यें न्द्राये न्द्रिया व
ते ० [illegible] सा या र ष [illegible] ग्र हीनो यस्मा ब्रु या न्न स्यात्त स्मा यदिन्द्रा या ० हो मु चे निर्वपे स्य ० [illegible] सर व ते [illegible]
[illegible] [illegible] या वा र षो [illegible] षं स्त्रो यस्मात्सम ने [illegible] यान्नुत ॥३॥ अ [illegible] त्त स्मा यदिन्द्राय वै [illegible]
मृ थ [illegible] एव ते ना प ह ते यदिन्द्रा यें द्रि या व त इ न्द्रि य मे व ते ना [illegible] न्ध त्ते त्र य स्त्रिं ० शा [illegible] पाल पु रोडा
शं निर्वपति त्र य स्त्रिं ० श द्वै देव ता स्ता एव यज मान आ [illegible] न्नु समा [illegible] य [illegible] सा वा
र षा विजितिनी मे ष्टि र्य एवं विद्वा ने त ये ष्ट्या य ज त उ भ ल मा मे व विजितिं [illegible] व्या [illegible]
[illegible] ॥४॥ इन्द्रियावती [illegible] ते का [illegible] पंचा श [illegible] ॥२॥ देवासुरा: संयत्ता आस न् [illegible]
[illegible] वत्स मिं द्रि यं वी र्यं अ जां प [illegible] स्याद् या प क्र म्या ति [illegible] न्य त [illegible]

न्या

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

मुपावर्त्स्यंतीति तद्दंस्वविष्यंतीति तं व्यह्वयंत विश्वकर्मन्निति देवा आलीत्यसुराः सा
नान्यतराँ॰ श्च नोपावर्त्तत ते देवा एतद्यजुरपश्यं ओजोसि सहोसि बलमसि [illegible]
भ्राजोसि देवानां धाम नामासि विश्वमसि विश्वायुः सर्वमसि सर्वायुरभिभूरिति
तावद्देवा असुराणामोजो बलमिंद्रियं वीर्यं प्रजां पशूनवृंजत यत्कामयेत [illegible]
१२ ति छत्तस्यादेतां गायत्रीतां [illegible]माहुः संवत्सरो वै गायत्री संवत्सरो वै [illegible]
म्याति छ यद्देतया देवा असुराणामोजो बलमिंद्रियं वीर्यं [illegible]
ततस्मादेतां॰ संवर्ग इतीत्थि माहुः यौत्यात द्व्य [illegible] ततेन यजुषा [illegible]
नयसंवर्गीय चुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेत्त॰ [illegible]

जा एव बलमिंद्रियं वीर्यं प्रजां पशून् [illegible] नापरास्य [illegible]
व्यो भवति॥३॥ बलमस्येतया देवा अस्तु [illegible] बलमिंद्रियं वीर्यं [illegible]
शाह्य॥४॥ प्रजापतिः प्रजा असृजत ता अस्मात्सृष्टाः पराचीरायन्ता यत्रावसंस्ततो
गर्मुदुदतिष्ठत्ता बृहस्पतिश्चान्ववैतां॰ सोब्रवीद्बृहस्पतिरनया त्वाग्रतिष्ठा
न्यथ त्वा प्रजा उपावर्त्स्यंतीति तं प्रातिष्ठत्ततो वै प्रजापतिं प्रजा उपावर्तंत यः प्र
जाकामस्यात्तस्मा एतं प्राजापत्यं गार्मुतं चरुं निर्वपेत्प्रजापतिं [illegible]
भागधेयेनोपधावति स एवास्मै प्रजां प्रजनयति प्रजापतिः पशूनसृजत ते
स्य सृष्टाः पराच आयन्ते यत्रावसंस्ततो गर्मुदुदतिष्ठत्तान्पूषा चान्ववैतां॰ सोब्र
वीत्पूषानया मा प्रतिष्ठाथ त्वा पशव उपावर्त्स्यंतीति मां प्रतिष्ठेति सोमोब्रवीन्मम [illegible]

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

अरूह्यपव्यमित्सु सोवाव तिभानीस्यब्रवी नैजाति [illegible] प्रजापतिं अजैप
ञावउपावर्तंत यः पशुकामस्यात्तस्माएत॰ सोमा पौ [illegible] गाभुतं नरु निर्व पे
सोमा हरवला वेवस्चन भाग धेये नोपध्याव नि ता [illegible] वास्मै प [illegible] नयत:
सोमो वैरेतो धाः रूपा पशूनां प्रजनेता सोमः [illegible] वास्मै रेतो दधाति [illegible] पापरू प्रजा
३३ नयति ॥३॥ व पे प्रजापति वै दृयाति इ [illegible] ॥४॥ [illegible] आगनीर
पुरुष्याकुषस्चनः । इंद्रोय त्तौ [illegible] पुनः [illegible] वितयः सह [illegible] ४
आहूषाएत्यावसु । या ता द हानु [illegible]
त्वष्टा यो वृषभो वृषास नोन [illegible] येत्वनरस्म त्वंग योक्ताती
दीर्घ॰ [illegible]

जीवस आयुयस्व । अग्नि [illegible] मेधास्वाहा ॥ अग्ने गृ
हपते यस्तेघृत्यो भागस्तेन सह [illegible] यो मे
दीर्घ रयास॰ स्वाहा ॥२॥ अग्ने तम [illegible] पशुकामश्च यव
[illegible] यस्यां वि [illegible] तमधि प्रजायते ते [illegible] हि [illegible]
चित्रायद्वा अस्यां [illegible] मिथुने [illegible] पद्य [illegible]
पशुकामो यजते प्रजया पशुभि र्मिथुने [illegible] ५
न्द्रयेनदधाति रेत एव हितं त्वष्टा रूपाणि विकरोति [illegible] सिनी [illegible]
थुनं दैव्यमेवास्मै ॥ [illegible] मिथुनं मध्य तो दधाति [illegible]
[illegible] सिनीवाली पृथुष्टुः स्वङ्गुरे वा [illegible] पु [illegible] स्वधाणाः [illegible]
[illegible] मिथुन॰ स वै तानि हवी॰ [illegible]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

॥३॥ स्फिन यस्या वरूथ्या अथैता आहुतीर्जुहोत्येते वै देवाः पुष्टिपतयस्त एवास्मै पुष्टिं दधति पुष्यति प्रजया पशुभिरथो यदेता आहुतीर्जुहोति प्रतिष्ठित्यै ॥२॥ अस्मै तद्वद्धावं द्रावं ॥६॥ मारुतमसि मरुतामोजोऽपां धारां भिन्धि रमयत
५ मरुतः श्येनमायिनं मनोजवसं वृषणं सुवृक्तिं । येन शर्ध उग्रमवसृष्टमेति तदश्विना परि धत्तं स्वस्ति । पुरोवातो वर्षञ्जिन्वरावृत्स्वाहा । वातावद्वर्षन्नुग्ररा
२४ वृत्स्वाहा स्तनयन्वर्षन्भीमरावृत्स्वाहा । अनशन्यवस्फूर्जन्दिद्युद्वर्षन्त्वेषरावृत्स्वाहा
हातिरात्रं वर्षन्पूर्तिरावृत्स्वाहा । बहु हायमवृषादिति श्रुतरावृत्स्वाहा ८
तपति वर्षन्विराडावृत्स्वाहावस्फूर्जन्दिद्युद्वर्षन्भूतरावृत्स्वाहा मान्दा वाशाः शुन्ध्यू
रजिराः ज्योतिष्मतीस्तमस्वरीरुन्दतीः सुफेनाः । मित्रभृतः क्षत्रभृतः सुराष्ट्रा इह मावत ।
१२

वृष्णो अश्वस्य संदानमसि वृष्ट्यै त्वोपनह्यामि ॥२॥ सप्तमी ॥ वद्द चत्वारि ॥ २ ॥ ॥
देवा वसव्या अग्ने सोम सूर्य । देवाः शर्मण्या मित्रावरुणार्यमन् । देवाः सपीतयोऽपांनपा
दाशुहेमन् । उद्नो दत्तोदधिं भिन्त दिवः पर्जन्यादन्तरिक्षात्पृथिव्यास्ततो नो वृष्ट्या
वत । दिवा चित्तमः कृण्वन्ति पर्जन्येनोदवाहेन । पृथिवीं यद्व्युन्दन्ति । आ यं नरः सु
दानवो ददाशुषे दिवः कोशमचुच्यवुः । वि पर्जन्याः सृजन्ति रोदसी अनु धन्व
ना यन्ति ॥ ॥ वृष्टयः । उदीरयथा मरुतः समुद्रतो यूयं वृष्टिं वर्षयथा पुरीषिणः । न वो
दस्या उप दस्यन्ति धेनवः शुभं यातामनु रथा अवृत्सत । सृजा वृष्टिं दिव आद्भिः समुद्रं पृण ।
अब्जा असि प्रथमजा बलमसि समुद्रियं । उन्नम्भय पृथिवीं भिन्द्धीदं दिव्यं नभः । उद्नो दिव्य
स्य नो देहीशानो वि सृजा दृतीं । ये देवा दिविभागा ये न्तरिक्षभागा ये पृथिविभागाः । त इमं

Indira Gandhi National Centre for the Arts

तं [illegible] यं श्लिंदघाति ॰ रातिं [illegible] ॥ तत्तम
[illegible] कुतइदं दैव मा विरां तु नइदं दैवमनु वि वि [illegible]
[illegible] वासः [illegible] तुषं पवि घ [illegible] वृष्ट्यै रूपं ॰ स्वरूप [illegible]
[illegible] मरुतो [illegible] वाताते [illegible] वर्षं [illegible]
[illegible] वर्षं याति [illegible] मरुतः [illegible] येन मायि [illegible] पश्चा [illegible] वायुर्वै वृष्ट्याः [illegible]
[illegible] स्यावरुंध्ये वात नामा [illegible] होति वायुर्वै वृष्ट्याः [illegible] तस्मा वायुरदि [illegible]
[illegible] वास्मै पर्जन्य वर्षं यस्य [illegible] होति वनस्पे [illegible] करंत [illegible] सवक [illegible]
एव वृष्टि ॰ संव्याव याति [illegible] ति नेसंयोति [illegible] तेषा ॰ नत [illegible]
[illegible] मानाना ॰ [illegible] पत्तनेरव [illegible] सौम्या खलु [illegible] तिदिवो
[illegible] सौम्या निवे करी नाणी [illegible] सौम्या वै [illegible] दिवो वृष्टिम वर्ष [illegible]
[illegible] वावयति पन्करी नाणी [illegible] ॥ ३ ॥

[illegible] वृष्ट्यस्थो अ [illegible] योषधी
[illegible] संयो स्यपां [illegible] नाम [illegible]
[illegible] वृष्टिं नि नयति मां [illegible] वर्षस्य [illegible]
[illegible] स्यैवमे वैना । नाम [illegible] वावयति [illegible]
[illegible] माव्याह [illegible] पर्जन्यः [illegible] वर्षति [illegible]
[illegible] यति वर्षस्यावरुंध्यै ॥ ४ ॥ [illegible] वति नाम [illegible] वृष्टिं [illegible] ति यदि
[illegible] देवाः शर्मण्या देवाः सपीतय [illegible]
[illegible] वस्यैव होतव्यं यदि न वर्ष [illegible]
[illegible] स्यां खलु वै पर्जन्यो वर्षति [illegible]
[illegible] यावति तावेवास्मै ॥ [illegible]

[illegible] देवेभ्यो [illegible] मश्राकपालं निर्वपेन्मारुतं सप्तकपालं ॰ सोऽर्यमेकपाल
[illegible] यीड़तो वृष्टिमुदीरयंति मरुतः सृष्टां नयंति यदा [illegible] थाअसावादित्यो
[illegible] क्रिमिलिः पर्यावर्तेत थ वर्षति धाम [illegible] देव [illegible] त्यावर्ष [illegible] तोवेदेवं
ना [illegible] ताएव स्वेन भागधेयेनोप धावति [illegible] वास्मैपर्जन्यं
[illegible] स्यात् [illegible] आदि [illegible] यातं [illegible]
र्यं त्सुता वर्षि [illegible] वस्सृजात वृष्टि [illegible] आं [illegible] सि [illegible] बल मति [illegible]
[illegible] पस्पर्द्धय [illegible] था आश्रितैवामु [illegible] [illegible]
मित्याह यथा यजुरेवैतदुत्स्य [illegible] नावः [illegible] होत्य [illegible] वा ॰ [illegible]
[illegible] एव [illegible] माध्या वयति [illegible] नमवद्य [illegible]
म एवास्मै लोकाः [illegible] ता [illegible] वांतो [illegible] आस्मे [illegible] ता वा एतद [illegible]

[illegible] ॰ स्येन त्यामिध्यामनू [illegible] नीस्याक्रि [illegible] सावा एतद्दीर्घ [illegible]
[illegible] न्या [illegible] क्षि [illegible] ककु [illegible] ते मेव [illegible] ॰ स्य [illegible]
[illegible] क्षि [illegible] तासे [illegible] यानि [illegible] स्या [illegible]
[illegible] ची वा एषा [illegible] क्षि [illegible] यानि [illegible] ध्य [illegible] ना [illegible]
[illegible] योय थापुरो [illegible] [illegible] वम [illegible] वतद [illegible] [illegible] ति [illegible]
[illegible] स्यादे तं यज्ञं गमयेत्त्रि [illegible] परिदध्याती [illegible] वेदी [illegible] त्रि [illegible]
यं यज्ञं प्रतिष्ठा पयति [illegible] गमय [illegible] यज्ञे [illegible] वा [illegible] ना [illegible]
[illegible] ति सरूपत्वाय सर्वे वा एष यज्ञो [illegible] काम [illegible] काम [illegible]
सर्वे भ्यो हि कामेभ्यो [illegible] [illegible] [illegible] यज्ञेना [illegible]
[illegible] यज्ञो [illegible] वी [illegible] ॰ सर्वे [illegible] यज्ञेना [illegible] [illegible]

र्ध्यमाणः सर्वो वा एष यज्ञो यद्वै धातवीयꣳ स वै यो व यजेन यजेते मेनमन्निः स्तत एत येव यजेत
सम्पत्स्यमाणः प्रजातमेवेन न्हास्ये तयैव जेत सहस्रेणो ज्ञाने तेवा एष एप न्नागच्छति
यः सहस्रेण यजते प्रजापतिः स्वलु वै पशुस्व न सृजत ता० स्मै धातवीयेन वा स्मृजत यदु एव
विद्वा० स्मै धातवीयेन पशुकामो यजते यस्मादेव यो न्यः प्रजाते एव तेनैवज तत स्मादे
वसृजत रूपेनमुत्तर० सहस्रेनमति देवताभ्यो वा एष आवृश्चते यो यक्ष्यमाणो न यजते
धातवीयेन यजेत सर्वो वा एष यज्ञः ॥४॥ यद्वै धातवीय० स वै यो वृयजो नजेतेन दक्षिणाया
आवृश्च्यते द्वादशकपालः पुरोडाशो भवति तेन यच्च [illegible] कपाला त्रि [illegible] कृत्वा [illegible] पुना
[illegible] भवति त्र इमे लोका एषां लोकानामाप्त्या [illegible] भवति [illegible]
[illegible] इमे लोका यवमयो मध्य एतद्वा अंतरिक्षस्य रूप० [illegible] हिरण्यं
[illegible] हिरण्यं ददाति देज एव ॥५॥ अयं [illegible] नेवा वं धे धेनुं ददाति

[illegible] वा वरूथे [illegible] वा एष वर्णो यद्धिरण्यं [illegible] महानाग्न [illegible] एतानेव
[illegible] वरूथे ॥६॥ जगत्या अस्ति [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] वीर० सोममाहरत्तस्मिन्निद्र उपहवमैच्छत [illegible] नेव [illegible]
[illegible] हत्वा प्रासहा सोममपिबत्तस्य यदत्यशिष्यत तत्त्वष्टा [illegible] नीयमुपप्रावर्तयत्
[illegible] तिस्य [illegible] ऊर्ध्वः पराविध्यति [illegible] यदि वा तावत्
[illegible] स्यो [illegible] नासीत् स संभवत् [illegible] सोम [illegible]
आसीद्यदि वा तावदप्यग्ने नासीत् [illegible]
[illegible] विष्वङ् वर्द्धत स इमाल्लोकान्व्याप्नोद्यदिमाल्लोकान [illegible] तस्मात्
[illegible] आसीत्तं [illegible] शीर्षो दध्ये
[illegible] स्यात्तस्मै [illegible] ये नाय [illegible]
[illegible] विष्णुः ॥२॥ अन्या [illegible] तरिक्षे तृतीयं दिवि [illegible]
[illegible] स विष्णुः [illegible]

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

२१

यां त्वां ध्यायिश्वेरस्थि यां [illegible] मासीनं नेदीयो [illegible] मुदयच्छ द्विषन्नुत्थितः सो [illegible] वी [illegible]
मेव कामस्तिवाइदं ॥३॥ मरवी यैनि [illegible] दस्मै त्रायच्छ [illegible] कादधामेति
तद्विश्व वेति त्रायच्छ त्तद्विषः [illegible] स्मा [illegible] यदया [illegible] ति यदं तरि [illegible]
मासीनं नेदीयो वज्रमुदयच्छ द्विषन्नुत्थितः सो [illegible] वी [illegible] ॥४॥ [illegible]
यैतने प्रदास्यामी तितदस्मै त्रायच्छ तत्र [illegible] कादिमी [illegible] वी [illegible]
तद्विषः प्रत्यग कादस्मा स्थिंइदं द्वियंदया [illegible] नेदीयो [illegible]
द्विषन्नुत्थितः सोऽब्रवी न्मामेव कार्येना [illegible] मासी [illegible] मीति [illegible]
[illegible] यांतु संदयावहे त्वामेव प्रविशानीति [illegible] कि [illegible] वी [illegible]
[illegible] यी [illegible] सो [illegible] यत्वां [illegible] यमिस्य [illegible] वी [illegible]

[illegible] वेद [illegible] स्मै त्रायच्छ [illegible] कालाधिमी [illegible]
नु [illegible] यः [illegible] त्रकादस्मा स्थिं [illegible] यंदया [illegible] ति [illegible] त्रायच्छ [illegible]
[illegible] वेति त्रायच्छ त्तद्विषः प्रत्यग कादस्मा [illegible] तस्मा [illegible]
प्रत्यग कालात्रिया [illegible] यात्तुचं यद्विषन्न [illegible] सामालि [illegible]
[illegible] हविर्स वाति यद्वा इदं किंच तदस्मै त्रायच्छ [illegible]
त्रायच्छ तस्मा सहस्त्रदाक्षिणा ॥७॥ [illegible] वी [illegible] नेव [illegible]
[illegible] देवा वै राजन्या जायमाना [illegible] कामयेत राजन्या [illegible]
ओजायते यद्राजन्यो यद्वा [illegible] ओजायेत [illegible] वै राजन्या
ओजायेत [illegible] तस्मा [illegible] दक्षिणा [illegible] देवैः
[illegible] हस्पतिर्ब्रह्मणैव [illegible] जायमानो [illegible]
[illegible] ॥८॥ [illegible] ब्राह्मणो [illegible]
[illegible] मुंचति ॥

इन्द्र मास्मिन्नतिदी चेमायु। यमादि साअ॰ सुमाय्य। भवति प्रम। [illegible] नाक्षेत यः [illegible]
नेनने। नाज्ञावरुणो स्वह स्वेना यानुपर्य सुतनस्य मो पाः [illegible] सेचमिंद्रा सिपागी।
तोदी थ्यांर चह्न्च्चे चहा सिा यत्र। [illegible] ये तिस्रो सास्ता त [illegible] जितं वैदा क्षेणतो वृषस्य धिह थ्यः।
इन्द्रोज यातिनपनाजयाता अधि वाजो राज सुनाजया [illegible] वत्या क्रिन्न याः वृत्तना अलिष्टीसं
धियो नमस्यो यथा सन्न् अस्पे देवक्ष [illegible] महिता [illegible] थ्यापर्यंत रिक्षा तास्य नाडि।
[illegible] नम आ वि श्व गूर्त्ती: स्थरिरम त्रो वव सो [illegible] सेच्चोत्तु नन्नोतु मोतुण्याइ वयेनवा।
[illegible] रक्षानी॥२॥ अस्य जेगनः सुव ह्रामी शान [illegible] थामिद्धि ह्याम हसातावाजेय
नरवः। चीरत्वे चिंद्रसप्ततिनरस्यां का ध्या। स्यचवंतः। चद्या। वर्द्धते शत॰ शर्ते [illegible] नीरवं ३०
[illegible] नच्यो वज्री। सहस्र॰ सूर्यो [illegible] नजातम [illegible] हसी॥ पिबा सोममिंद्र मंदतु त्वाय॥
[illegible] वहर्यश्वादिः॥२॥ सोतुर्बाक्ं [illegible] सुयतो नार्वा। रेवतो नस्य धनाहइन्द्रपंचंक वेनाः।

प१

[illegible] यावतेतस्येस्यावद्व्यानस्यामिति [illegible] तस्येद [illegible] तस्येकौ [illegible]
[illegible] यापर्णेनपिबति तस्मात् [illegible] अपिवतितस्येखर्वस्त्रियो [illegible]
[illegible] जिलिनोवादिवेदख [illegible] वीरः सोममाहर [illegible] नस्यनाम [illegible]
[illegible] यारखर्वैतावाश्रीत्रि [illegible] सोममपि [illegible] हवनायमध
[illegible] रितिसयज्ञवेशासह [illegible] सोममपि [illegible] तितस्मादे [illegible]
[illegible] यदस्त्रो [illegible] वृत्र [illegible] वेतस [illegible]
[illegible] सलसलवं [illegible] यावसु [illegible] तितस्मा
[illegible] नायनोत [illegible] तिनाम [illegible] तावतस्यहतिनम
[illegible] देतेनत [illegible] सोमीयमेकाद [illegible]
[illegible] तिति [illegible] आत्मनः [illegible]
[illegible] तामास्मिसं [illegible] स्यवेदा [illegible] हत [illegible] स्योमः
[illegible] यत्वय [illegible]

[illegible] ते नदे सम्रधोपाकृत यदे मधः पूर्णमासेनुनिर्वपो भवति मूर्धयए वंलजप
पकृतइंद्रो वृत्रं हत्वा देवताभिरिंद्रो द्वियमाच व्याध्यंतसत्तमाने यमष्टाकपाल
ममावास्यायामपनूयदेइंद्रियं ॥२॥ तं निर्वपते नदे सदेवता इंद्रियेणावानेथ
दानेयोष्टाकपालोमावास्यायां सवृत्रियें दधि देवताश्चैवतेनेंद्रियं च यजमाने
दधइंद्रस्य वृत्रंजघ्नुषइंद्रियं वीर्यं पृथिवीमनुव्याछंतदोषधयो वीरुधोभवं
सप्रजापतिमुपाधावद्वृत्रंमेजघ्नुषइंद्रियं वीर्यं ॥३॥ पृथिवीमनुव्यारतदोषधयो
वीरुधोभवन्निति सप्रजापतिः पशुनब्रवीदेतदस्मै सन्नयतेति तस्य [illegible]
[illegible] स्य सान्नाय्यत्वं यत्स्वसन्दुहं [illegible]
[illegible] तं समनयंतत्सायदुह [illegible]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

प्रातै [illegible] समनेषुः प्रत्यु [illegible] मथि [illegible] वीदेनदस्मै ॥ [illegible] तं कुर्वते त्स्य [illegible]
वीतरस्मै [illegible] तमकुर्वन्निन्द्रियवावास्मि [illegible] यतद [illegible] तस्य [illegible] समनेषुः [illegible]
[illegible] तम [illegible] तुमाधि नोनीन्य [illegible] दन दस्मै [illegible] कुर्वते त्स्य [illegible] वीतरस्मै [illegible] कु
[illegible] नमथि नो त्तरद [illegible] दथि [illegible] अन्न वादि नो वदंति [illegible] स्यान्न दं [illegible]
[illegible] मनद्स्य नादस्य [illegible] तस्यैवरर्वं स्यावदो [illegible]
[illegible] परि [illegible] नोति यथा [illegible] वे मुख [illegible] तियत्स्र ती [illegible] वौपर्णा वल्ल [illegible]
[illegible] तेगा [illegible] संतद्ध [illegible] तदोतंच नेन मानु [illegible]
[illegible] वायाञ्जिन [illegible] स्यात ॥ न [illegible]
[illegible]

[illegible] यस्तेन [illegible] यस्तेन यस्मामिये न्यो वृषाय
[illegible] यस्तेन [illegible] यस्तेन [illegible] यस्तेन यस्मामिये [illegible] आसीदुशाना
[illegible] पञ्चाह ॥४॥ [illegible] तेन मिथुना [illegible] वो नाहूत आसीदुशाना
[illegible] व्यो सुरा [illegible] ता [illegible] समीमहइत्या [illegible] लिपर्या
[illegible] गायस्थै वं विदु [illegible] शमीमहइत्यन्वाहस्व
४ [illegible] वा अस्वन्य नानु [illegible] व्य [illegible] वैत [illegible] ॥५॥ [illegible] तिशो
[illegible] नाप [illegible] स्य [illegible] त्रि [illegible] वती [illegible] सामि [illegible] अन्न आ
चित्रै [illegible] मीमहइत्याह [illegible] तद्यजमा [illegible] तयाप [illegible] यादि [illegible] बहिः परि
[illegible] तेत्याह परिधि मे [illegible] तं परिदध्या [illegible] दा [illegible] तत [illegible] मस्याद् [illegible] यथा बहिः परि
[illegible] त्याह परिधिमेवेतं परिदध्या [illegible] हव्यवाहनो देवानां कव्यवाहनः पितृणा [illegible]
[illegible] दति ताद्दगेवतत्त्रयो वाऽअग्नयो हव्यवाहनो [illegible]

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

पक्षाअसुराणां तएतद्धारा०सं तेमा वरिष्यत्यां ॥६॥ इति तृणीध्व० हव्यवाहनमि त्याह यत्तद्देवानां ते वृणीत आर्षेयं वृणीते बंधोरेव नैत्यथो संततेरुपवक्तादेवीयो वृणीते तस्मात्परस्तादर्वाचो मनुष्यानुप्रविशन्ति ॥७॥ अग्नी ता थाहपंच दशा ब्रवीदन्वाहैतया वरिष्यते मानस्य ॥८॥ अग्नेमहाँ० आसीत्याह महान्ह्येष यदग्निर्ब्राह्मणेत्याह ब्राह्मणो ह्येष भारतेत्याह भरि हि एष हव्यं भरति देवेभ्य इत्याहैतं हि देवा इंधत इत्याह मनुर्ह्येतमुत्तरो देवेभ्य ऐंधत इत्याह ऋषयो ह्येतमन्वविन्दन्निति नरस्याह ॥९॥ विप्रायेते यजुष्वाक्ष सः कविकर्मेत्याह कविर्ह्येष यज्ञस्य ब्रह्मसंशितइत्याह

नै.४

ब्रह्मसं० शितो ह्येष घृताहवनइत्याह घृताहुतिर्ह्यस्य प्रियतमा प्रणीर्यज्ञानामित्या ह प्रणीर्ह्येष यज्ञानां रथीरध्वराणामित्याह एष हि देवरथोऽतूर्तो होता तूर्णिर्हव्यवा डित्याह सर्वं ह्येष तरत्यास्पात्रं जुहूर्देवानामि त्याह जुहूर्ह्येष देवानां चमसो देवपान इत्याह चमसो ह्येष देवपानोऽराँ इवाग्ने नेमि र्देवाँ० स्त्वं परिभूरसीत्याह देवान्ह्येष परिभूर्यदग्निरावह देवान्यजमानायेत्याह यजमानाय ह्येतेन वर्धयन्त्य आवह देवा न्यजमानायेत्याह ॥१०॥ अग्निमग्न आवह सोममावहेत्याह देवता एव तद्यथापूर्वमुपह्वयते आ चाग्ने देवा न्यजमानाय यजजातवेदइत्याह अग्निर्ह्येव वस्तपति सोऽस्य संशितो देवेभ्य आह न्वह सुयजा च यज जातवेद इत्याह

Indira Gandhi National Centre for the Arts

व्यव हर्यग्निर्होता॥४॥ इत्याहाग्निर्वै देवानां होता य एव देवानां होता तं
वृणीते स्मो वयमित्याह तस्मा नमे वसत्यं गामयति [illegible] ते यजमानं देवतेत्याह
त्रि ष मे ये तामा [illegible] स्ते य द्ब्रूयाद्योग्नि होतारम वृथा [illegible] य ग्निर्नो [illegible] यतीयजना
नं परिगृह्णीयात्प्रमायुकः स्या [illegible] यजमानं देवत्या येऽहुरु [illegible] ष्टोत व्यदेवस्योपस्तुत्यं
१२ यद्देव ब्रूयाद्रात [illegible] यम स्मो [illegible] नये द्रु देवताना [illegible] स्तु वमा [illegible] स्ये त्याह यजमानमेवैतेन
वर्ध यति देवायु बाहित्याह देवा [illegible] गति वि [illegible] बारानित्याह वि [illegible] होषा वती [illegible] ने २८
ता रुद्रेन्यो नमस्याम नमस्या [illegible] यशी [illegible] नित्याह मनुष्या रुद्रेभ्यः पितृभ्यो नम
स्या रेवा यज्ञियादेवताः एव तद्भागधेयं यजति॥८॥ विप्रानु मदितः इत्याह चनास्य हो

[illegible] ॥२

तो पस्र्द्देवताः एव [illegible] ॥ [illegible] नु ने ब्रूयाद्राजन्यस्य ब्रूयाद्यो [illegible]
अन्यस्य [illegible] ब्राह्मणो वै त्रयः [illegible] तान्वा स्मा [illegible] नु का [illegible] ति पं य द [illegible] नु ब्रूयाद्
[illegible] स्य पं व द [illegible] न्यः [illegible] सोमं प्रतिष्ठाप यति [illegible] सा परिदध्याद्
[illegible] द्रिय कामः स्यात् [illegible] ने राज न्यो यजेते [illegible] सा [illegible] परिगृह्णाति य
दि कामयेत॥१॥ [illegible] समा [illegible] ति गायत्रिया परिदध्याद्ब्रह्मवर्चसं वै गायत्री [illegible]
र्चसमेव सवतिस [illegible] नु ब्रूयाद्वैश्यस्य [illegible] वैश्यः [illegible] सोम [illegible]
ति ष्ठापयति जगत्या परिदध्याज्जागता [illegible] पशुकामः स्यात्तु [illegible] यजे [illegible]
न [illegible] स्मै प [illegible] कानि [illegible] ति मनु ब्रूयात्प्रतिष्ठाकाम [illegible]
त्र स्तोमा ना प्राते [illegible] ति मनु ब्रूयाद्ब्रह्मव [illegible]

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

चतुर्विं॰शत्यक्षरा गायत्री गायत्री ब्रह्मवर्चसं गायत्र्यैवास्मै ब्रह्मवर्चसमवरुंधे त्रिं॰
शतमनुब्रूयादन्नकामस्य त्रिं॰शदक्षरा विराडन्नं विराड्विराजैवास्मा अन्नाद्यम
५२ वरुंधे द्वात्रिं॰शतमनुब्रूयात्प्रतिष्ठाकामस्य द्वात्रिं॰शदक्षरानुष्टुबनुष्टुप्छंद
सां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्यै षट्त्रिं॰शतमनुब्रूयात्पशुकामस्य षट्त्रिं॰शदक्षरा बृहती बार्ह
३ ताः पशवो बृहत्यैवास्मै पशूनवरुंधे चतुश्चत्वारिं॰शतमनुब्रूयादिंद्रिय
कामस्य चतुश्चत्वारिं॰शदक्षरा त्रिष्टुगिंद्रियं त्रिष्टुप्त्रिष्टुभैवास्मा इंद्रियमवरुंधेऽष्टा ५
चत्वारिं॰शतमनुब्रूयात्पशुकामस्याष्टाचत्वारिं॰शदक्षरा जगती जागताः
पशवो जगत्यैवास्मै पशूनवरुंधे सर्वाणि छंदां॰स्यनुब्रूयाद्बहुयाजिनः स
र्वाणि वा एतस्य छंदां॰स्यवरुद्धानि यो बहुयाज्यपरिमितमनुब्रूयादपरिमितस्यावरु

४ कामयेत ज्ञातिष्ठि स्येप [illegible] न चत्वारिं॰शच्च ॥२०॥ निवीतं मनुष्याणां प्राची
नावीतं पितॄणामुपवीतं देवानामुप व्ययते देवलक्ष्ममेव तत्कुरुते तिष्ठन्न
हरति [illegible] त्याश्रुततरं वदंति तिष्ठन्नन्वाह सुवर्गस्य लोकस्याभिजित्यै
आसीनो यजत्यस्मिन्नेव लोके प्रतितिष्ठति यत्क्रौंचमन्वाहासु
रं तद्यन्मंद्रं मानुषं तद्यदं [illegible] तरा तत्सदेवमंतरानूच्यं स
वत्वाय विद्वा॰सो वै ॥१॥ पुरा होतारोऽभूवन्नस्माद्धिष्ण्यता अध्वानोऽभूवन्नप
थानस्समरुध्यन्त [illegible] न्यः पादो भवति बहिर्वेद्यन्या थान्याहार्यं नाविंदंत
पथाम॰ [illegible] येव सवितृप्यावरुंधे [illegible] परिमितं वै वापरिमितं चावरुंधे

म॰ वैरि॰

न्या   चेर   स्वा॰

थो ऽग्नाः ऽश्रेयपत्र्नारण्याः ऽश्रावरं येथो ॥२॥ देवलोकं चैवमनुष्यलोकं चाभि

जयतिदेवावैसामिधेनीरनूच्य यज्ञं नान्वपश्यन्सप्रजापतिः स तूष्णीमाघारमा

घारयत्ततो देवा यज्ञमपश्यन्यत्तूष्णीमाघारमाघारयति यज्ञस्यैवानुख्यात्यै ॥

२ घारयत्ततो देवा यज्ञमपश्यन्यत्तूष्णीमाघा[illegible]सदा थोतपैयस्यै वैनान्वप [illegible]

सामिधेनीरेवा[illegible]वत्तिय एव सदा[illegible]याचार्य देकां ग्रा णी या[illegible]

५४ जयापश्यत्सि ॥३॥ यद्वेवेदं [illegible] याचार्य देकां ग्राणी याद्वाक्यो [illegible] माघारयत्यन्

तिस्व सिरितद्वे चये मनसाघारयति मनसा ह्य नाघमाघ्यते तिर्यग्माघारयत्य

बद्धारं वा ऽक्रमनश्चातीयेतामहंदेवस्यो ह्यं वकानीति वाग ब्रवीदहंदेवेत्यति

नस्तोप्रजापतिं ऽत्रै नेताः सो ब्रवीत् ॥४॥ प्रजापतिर्नीरेव त्वं मनसोऽमि[illegible]

देव ता कां॰

साध्यापनितन्न्वा वा वदन्तीति [illegible] यं न वा चा [illegible]

सा [illegible] नसा प्रगा नन पु [illegible] मनन इ वा हि प्रजापतिः प्रजापतेर [illegible]

सभा [illegible] पुनात्येवं [illegible] मेध्यम त्र पो वै प्रा णाः प्राणान्[illegible] पति [illegible]

गा ध्ये न पाः [illegible] इमे लोका [illegible] न व लोका न [illegible] जयति त्रि [illegible] वराध्ये त्र पा दे

देवया नाः पंथा नत्र स्वा ने वा [illegible] जयति त्रिरूपवा जयति त्रपो वै देव लोका न वे

ति [illegible] पंका दश सं पद्यते [illegible] दशमा सा: संवत्सरः संवत्सरो [illegible] स्व पो [illegible] स्व वै

र [illegible] मे वास्मा उ प धाति [illegible] स्य लोकस्य सम ष्या आ पा [illegible]

ति नि र इ व ॥५॥ वै [illegible] लोकः सुवर्गमे वास्मै लोकं ग्रा सपत्र [illegible]

रपस्य [illegible] रिवर्हि गावा: सं न न मा घा र पा ते प्रा णा ना म ना द्य [illegible]

र [illegible] साम प ह स पं का म य [illegible] नाचुक्स्याहिति [illegible]

२२   ५३

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

४७

ना जिस्मैन पतिना ग कृप्रमी पेनश्चिरे शाएनच्च ग्रस्यपदाभा रअ [illegible]
आ पार स्मा प्राय्रं ध्र याः०स्मन न्तापीत्म नेवपुरुस्यशिरः प्रनिदधा सम्नि [illegible]
नअसी दे ध्यांतुरातां चोग्र ग पर्ति डाक्षमे ना०सप्र जानिन्नालता त्रपो [illegible]
देन त्रि से हीन्यास्मा वपतो देवा:क्ष्णुतेनि बा वन क्षा दग्नि देवा ल ता
पत्वे वेद वागे नमन्नणा किना दे या:॥ ८॥ अन्नं नन्यरासुरापस्य वं विदुषः
त्रयं रंप्रव पाने परास्य प्रंभा ख्यां न वाने प ब्राह्मणस्या ब्राह्मणाख्य ग [illegible]
ता तां ब्राह्मणापा लभि अया च ब्राह्मणापण्या हात्ने ध्या र प ब्राह्मण
मा हा मा न परा ह नस्मा ब्राह्मणे न परे न्यणा वाआ रण्याव्स्या व सूयेव
पस्तुतिः सोत्र वी ह्नि वा यो त्रपइ वं भु वा द वास्त्वा चारिण्हा ब्राः॥ ५४॥ आ०

लयत्यात्मना० ०न।५

५४

७४

अ आयुर्दा अग्न आ व्या यस्य मने ववे हेडम्भु मनं ग्रगो ध्या नो दिवो ग्ना
वे अग्ना विश्व इमं मे वरुणत त्वा याम्यु दुत्यं चित्रं। अपान्नपादा ह्यस्थादुप
जिह्मा नामू र्ध्वो विद्युतं वसानः। तस्य ज्येष्ठं महिमानं वहंती हिरण्यवर्णाः प
रियति यह्वीः॥ १॥ अन्या यंत्युप यंत्यन्याः समानमूर्वं नद्यः पृणंति। शुं तमू शु चि० शुच
यो दीदिवां०सम पान्नपातं परितस्थुरापः। तमस्मेरा युवतयो युवानं मर्मृज्य
माना परियंत्यापः। स शुक्रेण शिक्वना रेवदग्निर्दीदायानिध्मो घृतनिर्णिगप्सु॥
इंद्रावरुणा यो रह० सम्राजा रव आवृत्ते। ता नो मृडात ईदृशे। इंद्रावरुणा युव
मध्व रा य नः॥ २॥ चिकेतां नाय महि शर्म यच्छतं। दीर्घप्रयज्यु मति यो वनुष्यति

वयं जयमेहतं सुहस्थः। आ नो मित्रा वरुणा घृतैर्गव्यूतिमुक्षतम्। आ हवा। त्वं नो अग्ने वरुणस्य वि
द्वान्देवस्य हेडो अव यासिसीष्ठाः। यजिष्ठो वह्नितमः शोशुचानो विश्वा द्वेषांसि
प्र मुमुग्ध्यस्मत्। स त्वं नो अग्ने वमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ। अव यक्ष्व
नो वरुणं रराणो वीहि मृडीकं सुहवो न एधि। प्रज्ञाय मग्निर्भरतस्य शृण्वे
वि यत्सूर्यो न रोचते बृहद्भाः। असि यः पुरु पृतनासु तस्थौ दीदाय दैव्यो अतिथिः
शिवो नः। अग्ने यद्धि वरतइ यमिमं न्मसुवाय था वंशो नो हवेषु। यन्वे निवत्रपा अ
स्य त्वं नः। इय वनेरुवे प्रत्नराजन्॥४॥ विपा जस्या। वे ज्योतिषा। सत्वमग्ने प्र
तीवेन प्रत्यो वाकुसो। त्याग उरुजयाऽद्री घन॥ तं सुप्रतीकं सु

१८

दृशं स्वञ्चमविद्वांसो विदुष्टरं सपेम। स यक्षद्विश्वा वयुनानि
विद्वान्प्रहव्यमग्निरमृतेषु वोचत्। अंहोमुचे विवेष यन्मा वि न इन्द्र
इन्द्रश्च मित्रियाणि शतो कतो नुते दाः॥५॥ यद्वीः समर्च या एनो वरुणं
राजं श्रुतं श्रव्यारिष्टं ज्ञाश्च॥१२॥ विश्वरूपस्य प्रेङ्ख वृत्र ब्रह्मवादिनः
सत्येनासोमयाज्येष वैदेवरथो देवा वैनर्चिन यज्ञोऽग्ने माहां। त्वां नि
वीतमायुष्टे द्वादशा॥१२॥६॥१७४॥७॥ विश्वरूपो नेनं शीतरूरो अग्न
वसु स्वर्येद्धि वीजा इस्यानि निस्तामग्नेमाह्यं अग्नि निवीतमन्यार्थ
यजुस्वदाः। त॥१२॥८॥१७४॥ द्वितीये द्याक स्यप...

॥ॐ नमः॥ समिधो यजति वसंतमेवर्तूनामवरुंधे तनूनपातं यजति ग्रीष्म
मेवावरुंधे इडो यजति वर्षा एवावरुंधे बर्हिर्यजति शरदमेवावरुंधे स्वा
हाकारं यजति हेमंतमेवावरुंधे तस्मात्स्वाहाकृता हेमन्पशवो वसीदं
२४ ति समिधो यजत्युषस वा देवतानामवरुंधे तनूनपातं यजति यज्ञमेवा ८७
८७ वरुंधे॥१॥ इडो यजति पशूनेवावरुंधे बर्हिर्यजति प्रजामेवावरुंधे समा
नयत उपस्तरस्तेजो वा आज्यं प्रजा बर्हिः प्रजास्वेव तेजो दधाति स्वाहाकारं
यजति वाचमेवावरुंधे दशासंपद्यंते दशाक्षरा विराडन्नं विराड्विराजैवा
न्नाद्यमवरुंधे समिधो यजत्यस्मिन्नेव लोके प्रतितिष्ठति तनूनपातं यजति॥२॥

यज्ञं वांतरिक्षे प्रतितिष्ठतीडो यजति पशुष्वेव प्रतितिष्ठति बर्हिर्यजति यु
ए यदेवयानाः पंथानस्तेष्वेव प्रतितिष्ठति स्वाहाकारं यजति स्वर्ग एव लो
के प्रतितिष्ठत्येतावंतो वै देवलोकास्तेष्वेव यथापूर्वं प्रतितिष्ठति देवा
सुरा एषु लोकेष्वस्पर्धंत ते देवाः प्रयाजैरेभ्यो लोकेभ्योऽसुरान्प्राणुदंत
नभजानीः॥३॥ प्रजाय वं यस्यैवं विदुषः प्रयाजा इज्यंते प्रैभ्यो लोकेभ्यो भ्रा
तृव्यान्नुदते नि कामं जुहोत्यतितिस्ये यो वै प्रयाजानां मिथुनं वेद प्रप्रजया पशुभि
र्मिथुनैर्जायते समिधो बह्वीरिव यजति तनूनपातमेकमिव मिथुनं तदिडो बह्वीरि
व यजति बर्हिरेकमिव मिथुनं तदेतद्वै प्रयाजानां मिथुनं य एवं वेद प्र॥४॥८॥

प्रजायाप्रजास्तिर्मिथुनेज्ञीयतेदेवानांवा अनिरुक्तादेवतास्मिन्नथासुरायज्ञमजिघां
०संतेदेवागायत्रीमेवौहन्वंचाद्वराणिप्राचीनानित्रीणिप्रतीचीनानितानिवा
र्भयज्ञायात्तवदूर्भीयजमानायैप्रयाजाननूयाजाइज्यंनेवमेवैनद्यज्ञायक्रियते
वर्मयजमानायत्वातव्यासिन्त्येतस्माद्दरथंपुरस्ताद्दक्षिणःपश्चाद्भसौयोदे
५८ वायैपुरारक्षोत्यः ॥५॥ इतिस्वाहाकारेणप्रयाजेषुयज्ञ०स०स्थापयन्नइ
व०स्वाहाकारेणप्रयाजेषुसमस्थापयन्निवारतद्यज्ञंछिंदंतियस्वाहाकारेण
प्रयाजेषुस०स्थापयंतिप्रयाजानिष्ट्वाहवींषिचारयंतियज्ञस्यसंतत्यै
अथोहविरेवाकरथायथापूर्वमुपेतिपितावैप्रयाजाःप्रजाअनूयाजा...

ऽभिनिष्ट्वाहवींषिभिचारयंतिपितैवतत्पुत्रेभ्यो...ऽहुःकुरुतेतस्मादाहुर्यश्चैवंवेदयश्च
ननश्यापुत्रस्यकेवलंकथासाधारणंपितुरित्यस्कन्नमेवतद्यत्प्रयाजेष्विष्टेषुस्रुचौदतिगाय
त्र्येवैतन्नगर्भंदधतेसाप्रजांपशून्यजमानायप्रजनयति ॥७॥ यद्गतियज्ञमेवावरुंधेतन्न
पानंप्रयाजानिष्ट्वाप्रयाजानामेवंवेदक्षरक्षोत्यःसाधरणंपचत्रि०त्रोसु ॥८॥ चतुष्पीवारदेयज्ञ
स्यशराज्यसागोयराज्यसागोयजतिचतुष्पीएवतद्यज्ञस्यत्रतिदधातिपर्वीयेजुहोतित
स्मात्सर्वीर्येचतुष्पीप्रबाहुग्जुहोतितस्मात्प्रबाहुक्चतुष्पीदेवताकुर्जाअग्निनायकामीनां
नुपश्यतिपितृलोक०सोममनोत्तरार्धेग्नयजुहोतिदक्षिणार्धेसोमायैवमिवह्येतौलो
कावनयोर्लोकयोरनुख्यात्यैराजानौवाएतौदेवतानां ॥९॥ यदग्नीषोमावंतरादेवताग्र

दंतो

ध्ये तेरेयतानां विधृत्यै तस्माद्ब्राह्मणमनुष्या विघ्ना ब्रह्मवादिनो वदंति किं तद्यज्ञे यजमा
नः कुरुते येनान्यतोदतश्च पशून्दाधारोभयतोदतश्चेत्यृचमनूच्याजेसामस्य जुषाणेनय
जति तेनान्यतोदा धारयत्यृचमनूच्याह विषक्त्वा यजति तेनोभयतोदा धारयत्यृचमनूच्य पुरोनु
वाक्या भवति मूर्धानमेवैनꣳ समानानां करोति ॥२॥ नियुत्वत्या यजति स्वात्तेनासक
नियुवते केनि नꣳ हृदास्ये क ग्नी स्वालक्ष्मा निरुवा यस्य सवदाने ज्ञा करिꣳ चो तनेशय
कास्य स्वा वीर्य न प्रजाता न्स्वात्तया हृदने अतिज निष्यमाण्य स्यैवी वीर्यं गोत्तयो
कया व्याति यमेते यस्यैव वीर्येण रुवीर्य नाम नडानुन क्लिज चना धेन धेनु रीरि पुरस्ताल्ल
क्ष्मा पुरोनुवाक्या भवति जातानेव स्वात्वचो नुदते उपरिष्टाल्लक्ष्मा ॥३॥ याज्याज

५८

५८

स्मा ४

[illegible] नेव जिनुदते पुरस्ताल्लक्ष्मा पुरोनुवाक्या भवत्यसौ वै लोके
धे [illegible] या ज्यामुष्मिन्नेव लोके ज्योतिर्धत्ते ज्योतिष्मंतावस्मा
लोकौ भवतो य एवं वेद पुरस्ताल्लक्ष्मा पुरोनुवाक्या भवति तस्मात् [illegible] वीर्येन
[illegible] परिष्टाल्लक्ष्मा याज्या तज्जघनाधैन धेनुर्य एवं वेद लुन [illegible]
[illegible] आज्यं वज्र आज्यं स्ता गोपा [illegible] वज्रो वषट्कारस्त्रिवृतमेव वज्रꣳ संभृत्य
[illegible] या च्यहर [illegible] बक्रामपगृह्य वषट्करोति स्तृत्यै गायत्री पुरोनुवाक्या भ
वति त्रिष्टुग्याज्या ब्रह्मन्नेव क्षत्रमन्वारंभयति तस्माद्ब्राह्मणो मुख्यो मुख्यो
भवति य एवं वेद प्रैवेनं पुरोनुवाक्यया [illegible] याज्यया गमयति वषट्
वेनं पुरोनुवाक्यया [illegible]

२५

यति त्रिपदा पुरोनुवाक्या सव त्रिष्टुबिमे लोका एष्वेव लोकेषु प्रतितिष्ठति [illegible]
वोज्या चतुष्पदा स्व परस्य न [illegible] यद्धचतो वषट्कारो द्विपाद्यजमानः पशुष्वेवोप [illegible]
प्रतितिष्ठति गायत्री पुरोनुवाक्या सव त्रिष्टुब्याज्या षावेसरूपस्तास्तश्रीणां
दैव्या देवाश्रीणि होत [illegible] वन्यएवं वेद न [illegible] स्येत्य च्छिद्रोति ॥८॥ देवता
केदातु [illegible] दमाज्य [illegible] गोयं ति गाको न्य वेदब ॥२॥ प्रजापति र्देवेभ्यो
यज्ञान्व्यादिशत्स आत्मन्नाज्यमधत्त तं देवा अब्रुवन्नेष वै यज्ञो यदाज्यमेव
नोसामस्त्विति सोब्रवीद्यजान्च आज्यसागावुपरत्वे [illegible] याति तस्मा
यजस्याज्य [illegible] पंत्यलिसारयंति ब्रह्मवादिनो वदंति कस्मात्सत्यात्
[illegible] निहवे [illegible] तयामना [illegible] मिति प्राजापत्याः ॥३॥ इति [illegible]
[illegible] दिदेवेभ्याप [illegible] वोसागानि [illegible]

४०

स्याम इति तेभ्य एतन्द्रुरवद्धं पारयन्तु रोनुवाक्या ये याज्याये देवता ये वषट्कारा
[illegible] चतुरवमेकहोति [illegible] स्यावन्तली [illegible] निता न्यस्यज्ञो [illegible] बेत्यो [illegible]
[illegible] हिरण्यवाहत उतमाःसुवर्गंलोकमायंतद्वषयोयज्ञ [illegible] स्यवास्ते [illegible]
अपस्यनुरोडाशं कूर्मंभूतं सर्पतंतन मत्यनिडायाब्रियस्व [illegible]
[illegible] देवेभ्यो [illegible] ब्रियस्वेति स नाध्रियत तन मब्रुवंनन्न याध्रियस्व
तिसोग्नयेध्रियत यदाग्नेयोष्टाकपालो भवत्यायावपौर्णमास्यां [illegible]
तो भवति सुवर्गस्य लोकस्याभिजित्यै तमब्रुवंकथा हास्थाइत्युपाको
[illegible] अब्रीदथा [illegible] ॥४॥ अग्ना [illegible] वन वारमित्यपि [illegible]

मा१

Indira Gandhi National Centre for the Arts

[illegible] स्तानुपा [illegible] किसुव [illegible] कस्य [illegible] पालाय [illegible]
श्च [illegible] नः पुरोडाश [illegible] मुष्मिं [illegible] लो के [illegible] यन्ति यो वै यः स नै [illegible]
यो [illegible] सो [illegible] य: स्र [illegible] सं देवत्तस्मादाविद [illegible] नाशृ [illegible] क स: स देवलो [illegible] यम
स्म [illegible] नाति [illegible] स्वय [illegible] स्मा [illegible] सेना [illegible] नैदे नाति [illegible] स्य यति
५१ [illegible] के सो: ह्वार: [illegible] नं [illegible] वाएतदस्माल्लोकादगनं देवलो
[illegible] दिव [illegible] रितमा [illegible] र्यो द्वास्व [illegible] न [illegible]
[illegible] सु: संवत्सरस्यान [illegible] यजमा
न: [illegible] यत [illegible] स्येता द्वामासो संवत्सरस्यान [illegible] तामे [illegible]
स्या

[illegible] ये व संवत्सरयो [illegible] स्य [illegible] यजमानस्य ॥ [illegible] गोपी थाय यदि [illegible] द्वाद्धि [illegible]
लं निर्वपेद्या [illegible] मेकादशकपालम [illegible] नो वै देवा देवानां [illegible] ज्ञो [illegible] स्यामे [illegible]
[illegible] तिद्या [illegible] पृ [illegible] कपालो [illegible] वस्यन [illegible] वीरतं नस्यति यं [illegible] यस्य न [illegible] वेना [illegible]
[illegible] तिव्रति [illegible] सो [illegible] आप [illegible] ते [illegible] नु पा [illegible] वै देना [illegible] वा [illegible] यति [illegible] यजमानस्य [illegible]
[illegible] ॥३॥ देव [illegible] स्यां स [illegible] घ इति [illegible] माद [illegible] स्या [illegible] नो वा [illegible] स्यामि
[illegible] नो हि देवानामथ्यु [illegible] होत्रा [illegible] स्या मित्या हे यत् [illegible] सेवा
[illegible] सो द्विष [illegible] तो व [illegible] स्याह वज्रमेव [illegible] स्य [illegible] त्वात् व्या यं [illegible] रि [illegible] ब यजु [illegible]
[illegible] येनावती वै पृथिवी यावती [illegible] स्याएतावतरव [illegible] नि [illegible] ति ॥१॥ तस्मा [illegible]

Indira Gandhi National Centre for the Arts

साम्नि सृजंति त्रिर्हि देवाति चयद्भ्रमे लोका रत्यर्थे नक्तो के पोनि सृजंति तस्मा चतुर्थे हरत्य परिमिता देवे नंनि सृजत्स्य तियरे [illegible] अंतर्येतदप [illegible] तितस्मादोषयः
परास्तवंति [illegible] छिन्नांते स्वात् व्यास्य वनल छिनत्ति पित्रे देवस्या तिख्याते यंतीर्व
नेतिप्रजापतिना ॥२॥ यज्ञमुखेन संमितामाप्ते ति छायेखनाति यजमानमेव जतिष्ठाग
२२ मयतिदक्षिणतो वर्षीयसीं करोति देवयजनस्यैव रूपमकः पुरीषवतीं करोति प्रजा
नैपश्वः पुरीषं प्रजयैवेनं पशुभिः पुरीषवतीं करोत्युत्तरं परिग्राहं परिगृह्णाति यता
वती वै पृथिवी यावती वेदिस्तस्या एतावतः एवत्सात्रव्यं निर्भजति [illegible] परिग्राहं
परिगृह्णाति क्रूरमिव वा ॥३॥ एतत्करोति यद्वेदिं करोति या असि [illegible] नीति यावु
[illegible]शाले ग्रीष्मोरासाद्य यसापावरक्षो द्वार [illegible] सोम [illegible] पहस्ते स्फ्यस्य वल्मे सादयति यं

[illegible] संतत्येयं द्विष्यात्तं ध्याये [illegible] नर्पयति ॥४॥ [illegible] प्रजापतिर्वै [illegible]
॥५॥ [illegible] दिनो वर्द्धसा [illegible] वी [illegible] केना दत्ति [illegible] यार्ह [illegible]
बर्हिः [illegible] यद्यावर्हिः प्रोक्षति मध्यमेवैनं करोति वेदिं प्रो [illegible]
वार [illegible] यद्वेदिमेध्यामेवैनां करोति [illegible] रिसौ [illegible]
[illegible] बर्हिरासादयत्र ॥६॥ उ [illegible] चरवैनलोके [illegible] निचवाएनलोके
[illegible] यथोनिनयति [illegible] स्पेपुरस्तात् [illegible] रंगृह्णाति मध्यमेवैनं करोति [illegible] गृह्णाति
[illegible] यज्ञमुखेन [illegible] बर्हिः [illegible] प्रजा वै बर्हिः पृथिवी वेदिः प्रजा एव पृथि
ति [illegible] करोति ॥७॥ [illegible]
[illegible] मेवा यजमानं [illegible]
[illegible] सादयति [illegible]

सो ति तस्मादुद्गमा नो [illegible] हविष्कृदमेवैन॰ सु
र्गं लोकं गमयति ये [illegible] न्त्र्प्रणा
यन्ति स्रुली याददून्ं ला वुकं यजमानस्यस्यादुपरीवप्रहरति॥३॥उपरीवाहि सुव
र्गो लोको नियन्ति चक्षुर्मेवास्मै नियच्छति नात्यग्रं प्रहरेद्यदत्यग्रं प्रहरेदद्रो सारि
[illegible] योनीय्रच्छत्यां नपुरस्तात्प्र [illegible] स्यत्पुरस्तात्प्रत्य स्यत्सुवर्गाल्लोकाद्यज्मा
नं प्रावनुदे त्साद्यजहरति यजमानमेवसुवर्गलोकं गमयति नविष्वं विसुयाद्यद्विष्वं
युयाद् ॥४॥ स्त्रिय दस्यजायेतोर्ध्वमुद्योत्स्य चेमिवद्रिपु॰ सःपुमानेवास्यजायेतयत्सु
नद्वो यवेष या वा योयुयेत स्तृतिरेवास्य साह स्तेन यो युपा ते यजमानगोपीथाय
ब्रह्मवादिनोवदंति किं यज्ञस्य यजमान इति प्रस्तर इति तस्य क्व सुवर्गो लोक इत्याहव

नीय इति ब्रूयाद्यत्प्रस्तरमाहवनीये प्रहरति यजमानमेव॥५॥सुवर्गं लोकं गमयति
विवा एतद्यजमानो लिशते यत्प्रस्तरं योयुपन्ते बर्हिरनुप्रहरति शान्त्या अनारम्भणा
इव वा एतर्ह्यध्वर्युः स ईश्वरो वेपनो भवितोर्ध्रुवासीतीमामभिमृशतीयं वै ध्रुवा
स्यामेव प्रतितिष्ठति न वेपनो भवत्यगा३ नग्नीदित्याह यद्ब्रूयादगन्नग्निरित्यग्नाव
ग्निं गमयेन्निर्यजमान॰ सुवर्गाल्लोकाद्दध्यादगन्नित्येव ब्रूयाद्यजमानमेव सुवर्गं लोकं
गमयति॥६॥आस्राद्यक्रानतिद्दम्भकरोति हरति वियूयाद्यमनमेवाग्निरितिसम्
दयाव॥५॥अग्नेस्त्रयो ज्यायांसो भ्रातर आसन्ते देवेभ्यो हव्यं वहन्तः प्रामीयन्त
सोग्निरबिभेदित्थं वाव स्य आर्तिमारिष्यतीति स निलायत सोपः प्राविशत्तं देवताः
प्रैषमैच्छन्तं मत्स्यः प्राब्रवीत्तमशपद्धियाधिया त्वा वध्यासुर्यो मा प्रावोच इति तस्मा

Indira Gandhi National
Centre for the Arts

परिग्रहणांक ६८४८१

प्रतिरा त ... त्रिता ... त्विद्भ्नः गुवं गुप नआवर्तेत्व हव्यं नाव
... निसोब्रवीद्वरं वृणा यदेव गृह्यन्तस्या कृतस्य बहिः परिधि स्कंदात् तन्मे नातस्
तिसो ब्रवीद्वरं वृणा यदेव गृहीतस्या कृतस्य बहिः परिधेः स्कंदात् तेषां
नाम से थ मस दिति नस्माद्यद्गृहीतस्याकृतस्य बहिः परिधि स्कंदाति
तद्भाग ये यं तान् ... न जीणाति परि ची न्परिदधाति रक्षसामपहत्यैस
... स्पर्शयति ... दो सामनं च व यावायनपुरस्तात्परिदधात्यादित्य
... स्यपहत्यै सामिधा वा दधात्युपरि ...
... स्यावाद्यत ... स्यपहत्यै ... यान्यां तु ... मिथुनत्वाय द्वआदधाति द्वि
नरस्या ... स्याप हृति ... गुणान्यां तू ... मन्यां मिथुनत्वाय द्व आदधाति द्वि
... ब्रह्मवादिनो वदंति स त्वै यजेत यो यज्ञस्या...
... नः ... ब्रह्मवादिनो वदंति स त्वै यजेत यो यज्ञस्या...

४

Indira Gandhi National Centre for the Arts